ROZSUDEK TRIBUNÁLU (třetího senátu)

30. listopadu 2009 *

Ve spojených věcech T-427/04 a T-17/05,

Francouzská republika, původně zastoupená G. de Berguesem, R. Abrahamem a S. Ramet, poté G. de Berguesem, S. Ramet a E. Belliard, a nakonec G. De Berguesem, E. Belliard a A.-L. Vendrolini, jako zmocněnci,

žalobkyně ve věci T-427/04,

France Télécom SA, se sídlem v Paříži (Francie), původně zastoupená A. Gosset-Grainvillem a L. Godfroidem, dále L. Godfroidem, S. Hautbourgem a M. van der Woudem, advokáty,

žalobkyně ve věci T-17/05,

* Jednací jazyk: francouzština.

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené J. Buendía Sierrou a C. Giolitem, jako zmocněnci,

žalované,

jejichž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise 2005/709/ES ze dne 2. srpna 2004 o státní podpoře poskytnuté Francií ve prospěch France Télécom (Úř. věst. 2005, L 269, s. 30),

TRIBUNÁL (třetí senát),

ve složení J. Azizi, předseda, E. Cremona a S. Frimodt Nielsen (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: C. Kristensen rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. listopadu 2008,

vydává tento

Rozsudek

Právní rámec

1. *Pravidla týkající se státních podpor*

1 Podle čl. 87 odst. 1 ES podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li Smlouva jinak.

2 Článek 88 odst. 2 ES stanoví, že zjistí-li Komise Evropských společenství poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek, že podpora poskytovaná některým státem nebo ze státních prostředků není slučitelná se společným trhem podle článku 87 ES nebo že je zneužívána, rozhodne, že dotyčný stát ve lhůtě stanovené Komisí takovou podporu zruší nebo upraví.

3 Článek 88 odst. 3 ES stanoví:

„Komise musí být včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li za to, že takový záměr není s ohledem na článek 87 [ES] slučitelný se společným trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 2. Dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí."

4 Rada přijala na základě ustanovení článku 94 Smlouvy o ES (nyní článek 89 ES) nařízení (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88 ES] (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339).

5 Článek 1 nařízení č. 659/1999 vymezuje následující definice:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

a) ‚podporou' jakékoliv opatření splňující všechna kritéria stanovená v čl. [87] odst. 1 [ES];

b) ‚existující podporou':

[…]

iv) podpora, která se považuje za existující podporu podle článku 15,

[…]

c) ‚novou podporou' každá podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivou podporu, která není existující podporou […]

d) ‚režimem podpory' jakýkoliv akt, na jehož základě může být bez dalších prováděcích opatření poskytnuta jednotlivá podpora pro podniky definované aktem obecným nebo abstraktním způsobem, a dále akt, na jehož základě může být na neurčitou dobu a/nebo na neurčitou částku poskytnuta pro jeden nebo několik podniků podpora, která není spojena se zvláštním projektem;

e) ‚jednotlivou podporou' podpora, která není poskytnuta na základě režimu podpory nebo která je poskytnuta na základě režimu podpory, ale musí být oznámena;

f) ‚protiprávní podporou' nová podpora uskutečňovaná v rozporu s čl. [88] odst. 3 [ES];

[…]

h) ‚zúčastněnou stranou' kterýkoliv členský stát, osoba, podnik nebo sdružení podniků, jejichž zájmy by mohly být ovlivněny poskytnutím podpory, zejména příjemce podpory, konkurenční podniky a profesní sdružení."

6 Z ustanovení čl. 7 odst. 5 nařízení č. 659/1999, který se podle čl. 13 odst. 1 téhož nařízení vztahuje na protiprávní podpory, vyplývá, že „záporné rozhodnutí" konstatuje neslučitelnost takové podpory se společným trhem a brání jejímu uskutečnění.

7 Článek 14 nařízení č. 659/1999 týkající se navrácení protiprávních podpor zní takto:

„Je-li v případech protiprávní podpory přijato záporné rozhodnutí, Komise rozhodne, že dotyčný členský stát učiní všechna nezbytná opatření, aby příjemce podporu navrátil (dále jen ‚rozhodnutí o navrácení'). Komise nebude vyžadovat navrácení podpory, pokud by to bylo v rozporu s obecnými zásadami práva Společenství.

2. Podpora, která má být navrácena podle rozhodnutí o navrácení, zahrnuje úroky v přiměřené výši stanovené Komisí. Úroky jsou splatné od data, kdy byla protiprávní podpora k dispozici příjemci, do data jejího navrácení.

3. Aniž je dotčen příkaz Soudního dvora Evropských společenství podle článku [242 ES], navrácení se provede bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva dotyčného členského státu za předpokladu, že umožňují okamžitý a účinný výkon rozhodnutí Komise. Aniž je dotčeno právo Společenství, učiní za tímto účelem a v případě řízení před vnitrostátními soudy dotyčné členské státy všechny nezbytné kroky v rámci jejich právních řádů, včetně dočasných opatření.“

8 Potřeba stanovit promlčecí lhůtu, po jejímž uplynutí by nemohlo být navrácení protiprávní podpory nařízeno, je uvedena v bodě 14 odůvodnění nařízení č. 659/1999, který stanoví: „vzhledem k tomu, že z důvodů právní jistoty je vhodné zavést lhůtu 10 let v případě protiprávní podpory, po jejímž uplynutí by nemohlo být navrácení podpory nařízeno“.

9 Pravidla týkající se promlčecí lhůty a důsledků jejího uplynutí jsou stanovena v článku 15 nařízení č. 659/1999:

„1. Pravomoci Komise ve věci navrácení podpory podléhají promlčecí lhůtě deseti let.

2. Promlčecí lhůta počíná dnem, kdy je protiprávní podpora udělena příjemci buď jako jednotlivá podpora, nebo v rámci režimu podpory. Jakékoli opatření přijaté Komisí nebo členským státem jednajícím na žádost Komise, týkající se protiprávní podpory, přerušuje běh promlčecí lhůty. Každým přerušením počíná lhůta běžet znovu. Promlčecí lhůta se staví po dobu, kdy je rozhodnutí Komise předmětem jednání před Soudním dvorem Evropských společenství.

3. Jakákoliv podpora, jejíž promlčecí lhůta uplynula, je považována za existující podporu.“

2. *Pravidla týkající se přijímání rozhodnutí Komisí*

10 Článek 219 ES stanoví pravidla týkající se přijímání rozhodnutí Komisí. Zní takto:

„Komise se usnáší většinou hlasů svých členů z počtu stanoveného v článku 213 [ES].

Komise je schopná se usnášet, pokud je přítomen počet členů stanovený v jejím jednacím řádu.“

11 Článek 1 jednacího řádu Komise (Úř. věst. 2000, L 308, s. 26) použitelný v projednávané věci zní takto:

„Komise jedná v kolegiu v souladu s tímto jednacím řádem a pod politickým vedením svého předsedy.“

12 Článek 4 jednacího řádu Komise zní takto:

„Rozhodnutí Komise se přijímají:

a) na zasedáních

nebo […]

c) na základě zmocnění podle článku 13 […]“

13 Článek 13 druhý pododstavec jednacího řádu Komise stanoví:

„Komise rovněž může pověřit […] jednoho nebo více svých členů, aby přijali konečné znění aktu nebo návrhu předkládaného jiným orgánům, jehož obsah byl již vymezen během jednání.“

Skutkový základ sporu

1. *Založení společnosti France Télécom*

14 Žalobkyně, společnost France Télécom SA, je akciová společnost založená podle francouzského práva, jejíž stanovy si kladou za cíl zejména zajišťovat služby elektronické komunikace v tuzemských a mezinárodních vztazích, zajišťovat plnění úkolů veřejné služby, a zvláště poskytovat případně všeobecné telekomunikační služby a povinné služby, zavádět, rozvíjet a spravovat veškeré veřejně přístupné sítě elektronické komunikace, jakož i zavádět a spravovat veškeré sítě zprostředkující distribuci služeb rozhlasového, televizního nebo multimediálního vysílání.

15 Až do roku 1990 byla činnost společnosti France Télécom řízena francouzským ředitelstvím ministerstva pošt a telekomunikací (PTT). Společnost France Télécom byla založena jako právnická osoba veřejného práva *sui generis* dne 1. ledna 1991 prostřednictvím zákona 90-568 ze dne 2. července 1990 o organizaci veřejné správy pošt a telekomunikací (JORF ze dne 8. července 1990, s. 8069). Podle zákona 96-660 ze dne 26. července 1996 o státním podniku France Télécom (JORF ze dne 27. července 1996, s. 11398) byla společnost France Télécom ode dne 31. prosince 1998 transformována na státní podnik, přičemž v době rozhodné z hlediska skutkového základu projednávaného sporu více než polovinu jeho základního kapitálu přímo nebo nepřímo vlastnil stát. Existence společnosti France Télécom byla upravena zákonem 90-568, a navíc v rozsahu, v jakém to nebylo v rozporu s uvedeným zákonem, podléhala právní úpravě týkající se akciových společností.

2. *Podřízení společnosti France Télécom živnostenské dani*

Obecný režim živnostenské daně

16 Živnostenská daň je místní daň, jejíž pravidla jsou stanovena zákonem a kodifikována obecným daňovým zákoníkem.

17 Podle článku 1447-I a článku 1478-I obecného daňového zákoníku jsou fyzické nebo právnické osoby, které k 1. lednu pravidelně vykonávají samostatně výdělečnou činnost, povinny každoročně odvést živnostenskou daň.

18 Na základě článku 1448 téhož zákoníku je živnostenská daň určena podle platební schopnosti osob povinných k dani, jež je posuzována podle hospodářských kritérií v závislosti na významu činnosti, kterou vykonávají na území územněsprávního celku, který je příjemcem daně.

19 Z toho plyne, že živnostenská daň je daň, jejímž základem není zisk plynoucí z činnosti podniku, ale – v době rozhodné z hlediska skutkového základu projednávaného sporu – část hodnoty výrobních faktorů, kapitálu a práce, využívaných osobou povinnou k dani v jednotlivých obcích, kde je daň uložena.

20 Podle čl. 1467 odst. 1 téhož zákoníku ve znění platném pro daně zavedené pro roky 1994 až 2002 byla v případě právnických osob podléhajících korporační dani základem

živnostenské daně jednak nájemní hodnota fixních aktiv, jimiž osoba povinná k dani disponovala pro potřeby výkonu své výdělečné činnosti v referenčním období, a jednak část mezd vyplacených v referenčním období.

21 V souladu s článkem 1467 A obecného daňového zákoníku je referenčním obdobím uvedeným v bodě 20 výše předposlední rok předcházející roku zdanění, jestliže účetní rok odpovídá kalendářnímu roku, nebo, není-li tomu tak, účetní rok uzavřený během předposledního roku předcházejícího roku zdanění.

22 Článek 1473 obecného daňového zákoníku uvádí, že živnostenská daň se uplatňuje v každé obci, kde má poplatník provozovnu či pozemky na základě nájemní hodnoty majetku, který se tam nachází nebo tam náleží, a mezd vyplacených zaměstnancům.

23 Základ daně musí poplatník uvést v přiznání k dani v souladu s článkem 1477 obecného daňového zákoníku.

24 Sazby uplatněné na daňový základ jsou každý rok odhlasovány společenstvím územněsprávních celků, jež jsou příjemci daně – tedy zejména obecními, městskými a krajskými radami – za podmínek stanovených v článku 1636 Be a následujících obecného daňového zákoníku.

Pravidla týkající se společnosti France Télécom

Zásada zdanění všeobecnými daněmi

25 Zákon 90-568, z něhož vyplývá založení společnosti France Télécom (viz bod 15 výše) a společnosti La Poste, obsahuje v kapitole IV zvláštní daňová ustanovení.

26 Článek 18 uvedeného zákona stanoví, že s výhradou výjimek stanovených v článcích 19 a 21 podléhá France Télécom daním a poplatkům za podmínek stanovených v článku 1654 obecného daňového zákoníku. Dané ustanovení má za následek, že France Télécom v zásadě musí za podmínek obecného práva zaplatit veškeré daně a poplatky, kterým podléhají soukromé podniky vykonávající stejnou činnost.

Paušální odvod

27 Článek 19 stanoví první dočasnou výjimku z uvedené zásady. Podle daného ustanovení totiž France Télécom až do 1. ledna 1994 podléhá pouze těm daním a poplatkům, které skutečně nese stát. V důsledku toho nepodléhala France Télécom zejména korporační dani ani místním daním, včetně živnostenské daně. Jako náhradu za roky 1991 až 1993 měla společnost France Télécom odvést příspěvek každoročně stanovený zákonem o státním rozpočtu ve výši částky, jejíž základ se před aktualizací rovnal zůstatku vytvořenému dodatkovým rozpočtem telekomunikací za rok 1989 (dále jen „paušální odvod“).

Zvláštní daňový režim

28 Článek 21 zákona 90-568 se týkal režimu použitelného na společnost France Télécom a společnost La Poste v oblasti místních daní počínaje rokem 1994.

29 Z ustanovení čl. 21 dobu I zákona 90-568 vyplývalo, že odchylně od ustanovení článku 1473 obecného daňového zákoníku (viz bod 22 výše), France Télécom byla od roku 1994 povinna k dani v místě své hlavní provozovny.

30 Daň, jejíž základ se při výpočtu základu daně řídil všeobecnými pravidly stanovenými v obecném daňovém zákoníku (čl. 21 bod I 2), byla stanovena na základě sazby národního váženého průměru vyplývající ze sazeb odhlasovaných všemi územněsprávními celky za předchozí rok (čl. 21 bod I 4).

31 Na společnost France Télécom se krom toho vztahovala sazba 1,9 % místo 8 % z titulu správních nákladů, tedy dodatečná částka vybíraná státem za účelem kompenzace nákladů vynaložených daňovou správou na činnosti při stanovení a výběru živnostenské daně ve prospěch územněsprávních celků.

32 Výnos daně měl být odváděn státu, nebo pokud jde o část přesahující platbu za rok 1994 každoročně upravenou podle změny indexu spotřebitelských cen, Národnímu vyrovnávací fond pro živnostenskou daň (čl. 21 bod I 6).

33 Tyto zvláštní způsoby výběru živnostenské daně (dále jen „zvláštní daňový režim“) byly kodifikovány v článku 1635e obecného daňového zákoníku. Zvláštní daňový režim nestanovil lhůtu svého uplatňování.

34 Článek 29 zákona 2002-1575 ze dne 30. prosince 2002 o státním rozpočtu na rok 2003 však ukončil zvláštní daňový režim týkající se France Télécom počínaje daněmi stanovenými za rok 2003.

3. *Správní řízení*

35 Dne 13. března 2001 předložilo Association des collectivités territoriales pour le retour de la taxe professionnelle de France Télécom et de La Poste dans le droit commun (Společenství územněsprávních celků pro opětovné zařazení do obecného práva živnostenské daně uložené společnostem France Télécom a La Poste) Komisi stížnost, podle níž zvláštní daňový režim představoval státní podporu neslučitelnou se společným trhem. Stěžovatel zejména uplatňoval ztrátu příjmů, kterou některým obcím způsobilo uplatňování sazby národního váženého průměru.

36 Na základě uvedené stížnosti rozhodla Komise dne 28. června 2001 o zahájení předběžného přezkumného řízení ohledně zvláštního daňového režimu a zaslala Francouzské republice žádost o informace v této věci.

37 Dopisem ze dne 26. září 2001 odpověděla Francouzská republika na uvedenou žádost o informace a uvedla, že zvláštní daňový režim nepředstavoval státní podporu, protože společnosti France Télécom neposkytuje žádnou výhodu a státu nezpůsobuje žádnou ztrátu prostředků.

38 Dne 30. ledna 2003 přijala Komise rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení podle čl. 88 odst. 2 ES zejména ve vztahu k osvobození společnosti France Télécom od živnostenské daně v letech 1991 až 1993 a ke zvláštnímu daňovému režimu (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“). Rozhodnutí o zahájení řízení bylo Francouzské republice oznámeno dopisem ze dne 31. ledna 2003. Na žádost francouzských orgánů Komise dne 7. března 2003 oznámila opravené znění uvedeného rozhodnutí. V rozhodnutí o zahájení řízení Komise ohodnotila výhodu získanou

společností France Télécom na 1 miliardu francouzských franků (FRF) ročně od roku 1994 (body 73 a 74). Rozhodnutí o zahájení řízení bylo zveřejněno dne 12. března 2003 (Úř. věst. C 57, s. 5).

39 Dne 4. dubna 2003, a poté dne 15. května 2003 předložila Francouzská republika vyjádření k rozhodnutí o zahájení řízení. Francouzské orgány zpochybnily zejména hodnocení výše podpory a tvrdily, že zvláštní daňový režim společnosti France Télécom musí být zohledněn jako celek, a tudíž analýza Komise měla zohlednit částku paušálního odvodu uloženého společnosti France Télécom v letech 1991 až 1993. Francouzská republika měla mimo jiné za to, že daňový režim společnosti France Télécom jako celek nepředstavuje osvobození od daně, ale zdanění organizované zvláštním způsobem, jenž nemá nic společného s problematikou státních podpor. V daném dopise francouzské orgány rovněž předložily první ze simulací (dále jen „odhad ze dne 15. května 2003“) založených na statistických odhadech, podle které byla France Télécom v období 1991–2002 uložena nadměrná daň nejméně ve výši 1,4 miliard eur bez aktualizace.

40 Po vydání rozhodnutí o zahájení řízení, mezi dny 21. března a 30. dubna 2003, Komise obdržela vyjádření jedenácti třetích zúčastněných stran. France Télécom naproti tomu v této fázi písemné vyjádření nepředložila. Vyjádření byla sdělena Francouzské republice dopisem ze dne 16. května 2003. Francouzské orgány předložily připomínky k uvedeným vyjádřením prostřednictvím dopisů ze dne 30. června a dne 29. července 2003.

41 Komise následně obdržela nové informace od několika dotčených třetích stran. Dopisem ze dne 11. září 2003 požádala Francouzskou republiku o dodatečná vyjasnění. Francouzské orgány odpověděly na danou žádost dopisem ze dne 20. října 2003. Nová žádost o informace byla Francouzské republice zaslána dopisem ze dne 11. listopadu 2003 a odpověď byla zaslána dopisem ze dne 4. prosince 2003. Komise zaslala novou žádost o informace dopisem ze dne 12. ledna 2004.

42 Setkání zástupců Komise, Francouzské republiky a společnosti France Télécom bylo zorganizováno dne 22. ledna 2004.

43 Dopisem ze dne 26. ledna 2004 sdělila Francouzská republika Komisi skutečnou výši živnostenské daně, kterou společnost France Télécom zaplatila za rok 2003. Tato částka se ukázala být nižší než hodnoty, na jejichž základě byl proveden výpočet odhadu ze dne 15. května 2003.

44 Dopisem ze dne 2. února 2004 zaslala Komise novou žádost o informace Francouzské republice, která na ni odpověděla dopisem ze dne 16. února 2004.

45 Třetí zúčastněné strany předložily nová vyjádření v období od 19. března do 26. května 2004. Uvedená vyjádření byla sdělena Francouzské republice dne 3. května a dne 14. června 2004.

46 Dne 1. června 2004 zaslala Komise Francouzské republice žádost o informace týkající se případných daní, kromě živnostenské daně a korporační daně, od kterých byla společnost France Télécom osvobozena v letech 1991 až 1993.

47 Dne 16. června 2004 na setkání se zástupci Komise a společnosti France Télécom předložili zástupci Francouzské republiky předběžnou odpověď na otázku položenou v dopise ze dne 1. června 2004.

48 Společnost France Télécom předložila svá vyjádření dne 22. června 2004.

49 Setkání zástupců Komise, Francouzské republiky a společnosti France Télécom bylo zorganizováno dne 23. června 2004.

50 Společnost France Télécom předložila nová písemná vyjádření dne 30. června a 2. července 2004.

51 Faxem ze dne 5. července 2004 předložila Francouzská republika, jež trvala na přibližné povaze svého ohodnocení, novou simulaci finančních důsledků uplatnění daňového režimu společnosti France Télécom na živnostenskou daň od roku 1991 do roku 2002 (dále jen „odhad ze dne 5. července 2004“). Z nového odhadu vypočteného na základě živnostenské daně, kterou společnost France Télécom skutečně odvedla za rok 2003, vyplynulo, že společnosti France Télécom byla za dané období uložena nadměrná daň ve výši 1,7 miliard eur bez aktualizace.

52 Ve dnech 13., 15., 16. a 19. července 2004 předala Francouzská republika dvě vysvětlující zprávy a doplňující informace týkající se zejména metody použité k vypracování odhadu ze dne 5. července 2004.

4. *Napadené rozhodnutí*

53 Ve dnech 19. a 20. července 2004 schválil sbor členů Komise na svém 1667. zasedání návrh rozhodnutí, kterým se konstatuje, že France Télécom byla z důvodu zvláštního daňového režimu příjemcem státní podpory v období 1994–2002 (dále jen „sporná podpora“) a zplnomocnilo člena zodpovědného za hospodářskou soutěž, aby se souhlasem předsedy přijal po „právně-lingvistické revizi“ konečné znění rozhodnutí ve francouzském jazyce, tedy v závazném jazyce.

54 Dne 2. srpna 2004 přijala Komise rozhodnutí K(2004) 3061 konečné, o státní podpoře poskytnuté Francií ve prospěch France Télécom (dále jen „napadené rozhodnutí“). Dané rozhodnutí bylo oznámeno Francouzské republice dne 3. srpna 2004. Znění napadeného rozhodnutí oznámené Francouzské republice vykazovalo ve srovnání se zněním schváleným kolegiem členů Komise dne 20. července určité rozdíly.

55 Dne 8. září 2004 požádala společnost France Télécom Komisi o zaslání návrhu napadeného rozhodnutí schváleného kolegiem členů Komise a znění napadeného rozhodnutí zaslaného Francouzské republice.

56 Dopisem ze dne 14. září 2004 potvrdily služby generálního sekretariátu Komise přijetí dané žádosti a informovaly France Télécom, že jí odpověď bude sdělena do patnácti pracovních dnů v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331).

57 Vzhledem k tomu, že Komise neodpověděla, podala France Télécom dne 28. října 2004 opakovanou žádost na základě čl. 7 odst. 4 nařízení č. 1049/2001.

58 Požadované dokumenty byly France Télécom předány dne 11. listopadu 2004.

59 Dne 19. ledna 2005 oznámila Komise Francouzské republice korigendum, kterým potvrdila znění schválené dne 19. a 20. července 2004.

60 Opravené znění napadeného rozhodnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 14. října 2005 pod číslem 2005/709/ES (Úř. věst. L 269, s. 30).

61 V napadeném rozhodnutí měla Komise především za to, že paušální odvod stanovený článkem 19 zákona 90-568 pro období od roku 1991 do roku 1993 lze považovat za náhradu živnostenské daně běžně placené za dané roky. Proto osvobození od živnostenské daně v daném období nepředstavuje státní podporu (body 22 až 33 a 53 odůvodnění).

62 Naproti tomu měla Komise za to, že zvláštní daňový režim použitelný od roku 1994 do roku 2002 zavedl státní podporu představovanou rozdílem mezi daní, jež by France Télécom musela nést za obecných právních podmínek, a částkou živnostenské daně, která jí byla skutečně uložena (dále jen „nedostatečné zdanění"). Tato nová podpora, poskytnutá protiprávně v rozporu s čl. 88 odst. 3 ES, je navíc neslučitelná se společným trhem. Proto musí být navrácena (body 34 až 53 napadeného rozhodnutí).

63 Při kvalifikaci zvláštního daňového režimu jakožto státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES uvedla Komise následující důvody.

64 Zaprvé Komise uvedla důvody, proč je podle jejího názoru třeba zamítnout argument francouzských orgánů, podle kterého výhoda zjištěná v období 1994–2002 byla více než kompenzována částkou paušálního odvodu, k němuž byla France Télécom povinná v období 1991–1993 (body 35 až 41 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

65 Především Komise tvrdila, že zákon 90-568 zavedl dva po sobě jdoucí a odlišné daňové režimy: jednak režim osvobození použitelný od roku 1991 do roku 1993, kdy paušální odvod nahrazoval daně podle obecného práva, včetně živnostenské daně, a jednak zvláštní a výjimečný režim vedoucí k nedostačujícímu zdanění v oblasti živnostenské daně, původně použitelný od roku 1994, přičemž jeho uplatňování bylo ukončeno pro daň za rok 2003 (body 36 a 38 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

66 Dále v bodě 37 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že podle judikatury podpora poskytnutá podniku nemůže být kompenzována zvláštním výdajem uloženým témuž podniku (rozsudek Soudního dvora ze dne 2. července 1974, Itálie v. Komise, 173/73, Recueil, s. 709).

67 V důsledku toho se Komise domnívala, že nemůže připustit kompenzaci nedostatečného zdanění, z něhož měla France Télécom prospěch od roku 1994 do roku 2002 paušálním odvodem placeným od roku 1991 do roku 1993, který neměl vztah k živnostenské dani ani zvláštním způsobem na základě zákona 90-568, ani svým způsobem výpočtu (bod 38 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

68 Navíc měla Komise za to, že sporný paušální odvod se spíše než dani podobá vyplácení podílu na zisku vlastníkovi kapitálu. Za těchto podmínek mohla Komise připustit pouze výjimečně, že by uvedený odvod kompenzoval úplné osvobození od živnostenské daně přiznané France Télécom od roku 1991 do roku 1993. Běžné uplatňování práva by naopak mohlo vést k názoru, že dané osvobození představuje státní podporu, jejíž výši je třeba přičíst k částce nedostatečného zdanění, z něhož měla France Télécom prospěch od roku 1994 na základě zvláštního daňového režimu (body 38 a 39 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

69 Konečně měla Komise za to, že úvaha, podle níž je třeba provést kompenzaci plateb odvedených France Télécom ve prospěch státu v letech 1991 až 1993 a nižší míry zdanění, z něhož měla France Télécom prospěch od roku 1994, předpokládá, že se

částka nadbytečného zdanění France Télécom od roku 1991 do roku 1993 ve srovnání se zdaněním podle obecného práva překvalifikuje na daňový úvěr, což ze zákona 90-568 nevyplývá. Toto teoretické odůvodnění *a posteriori* neodpovídá ani běžnému uplatnění francouzského daňového práva, avšak jeho jediným cílem je předejít navrácení státní podpory poskytnuté France Télécom (bod 40 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

70 Zadruhé měla Komise za to, že nedostatečné zdanění bylo pro France Télécom výhodou poskytnutou ze zdrojů, které měly být součástí státního rozpočtu, a představuje tedy státní podporu (bod 42 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

71 Zatřetí v bodech 43 a 44 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že ve stadiu rozhodnutí, kterým se konstatuje existence státní podpory, nemohla zohlednit argument Francouzské republiky, podle kterého při určení čisté výhody poskytnuté France Télécom bylo třeba vzít v úvahu snížení daňového základu korporační daně, jež by mělo za následek platbu vyšších částek z titulu živnostenské daně (rozsudek Soudu ze dne 8. června 1995, Siemens v. Komise, T-459/93, Recueil, s. II-1675).

72 Začtvrté Komise odmítla argumenty předložené Francouzskou republikou, podle kterých spornou podporu nelze vrátit z důvodu uplatnění pravidel promlčení stanovených článkem 15 nařízení č. 659/1999, a měla za to, že sporná podpora byla novou podporou, a nikoli existující podporou (bod 45 odůvodnění).

73 Zaprvé Komise uvedla, že uplynutí promlčecí lhůty stanovené v článku 15 nařízení č. 659/1999 nemělo za následek přeměnu nové podpory na existující podporu, ale pouze zabránilo tomu, aby Komise nařídila navrácení podpor poskytnutých více než deset let před datem, kdy došlo k promlčení (body 46 až 48 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

74 Zadruhé Komise tvrdila, že zákon 90-568 zavedl režim podpor a že případné promlčení se může týkat pouze podpor poskytnutých v rámci uvedeného režimu, a nikoli samotného režimu. Počátkem promlčecí lhůty je tedy den, kdy byly jednotlivé podpory společnosti France Télécom skutečně poskytnuty, tedy každý rok ke dni splatnosti živnostenské daně (bod 49 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

75 Zatřetí Komise dodala, že promlčecí lhůta byla přerušena žádostí o informace zaslanou Francouzské republice dne 28. června 2001 (bod 50 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

76 V důsledku toho dospěla Komise k závěru, že vzhledem k tomu, že první zjištěná podpora byla poskytnuta za rok 1994, tedy méně než deset let před dnem 28. června 2001, musí být sporná podpora navrácena v plném rozsahu (bod 51 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

77 Zapáté Komise uvedla, že francouzské orgány neuplatnily žádný přesný argument za účelem prokázání slučitelnosti sporné podpory se společným trhem a že nevidí žádný právní základ, na jehož základě by daná podpora mohla být prohlášena za slučitelnou se společným trhem (bod 52 odůvodnění).

78 V bodě 53 odůvodnění napadeného rozhodnutí tudíž Komise dospěla k závěru, že zaprvé režim živnostenské daně použitelný na France Télécom během období 1991 až 1993 nepředstavuje státní podporu a že zadruhé nedostatečné zdanění, z něhož měla France Télécom prospěch v letech 1994–2002 v důsledku zvláštního daňového režimu, představuje státní podporu neslučitelnou se společným trhem a poskytnutou protiprávně, která tedy musí být navrácena.

79 Přesnou částku, která musí být navrácena, však z důvodu rozdílných informací poskytnutých francouzskými orgány v rámci správního řízení nemohla určit. Komise měla za to, že podpora, která musí být navrácena, představovala částku – bez úroků – mezi 798 miliony a 1,14 miliardy eur (body 54 až 59 odůvodnění).

80 V bodě 54 odůvodnění napadeného rozhodnutí odkázala Komise na zprávu předanou francouzskému parlamentu generálním ředitelstvím Daňového úřadu v listopadu 2001, podle které „okamžitá normalizace daňových podmínek France Télécom v souvislosti s živnostenskou daní by přinesla pro podnik, při nezměněné sazbě zvýšenou daňovou zátěž ve výši 198 milionů EUR“.

81 Mimoto se Komise opřela o odhad ze dne 15. května 2003, jehož výsledky jsou uvedeny ve formě tabulky v bodě 54 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Podle údajů sdělených Francouzskou republikou by teoretická kumulovaná daň France Télécom podle obecného práva za roky 1994 až 2002 dosáhla 8,362 miliard eur. Skutečná kumulovaná daň podniku za dané roky na základě zvláštního daňového režimu byla 7,222 miliard eur. Nedostatečné zdanění, z něhož měla France Télécom v období 1994–2002 prospěch, tedy bylo 1,14 miliard eur.

82 Komise dále uvedla, že dopisem ze dne 29. ledna 2004 jí francouzské orgány oznámily částku daně uložené společnosti France Télécom podle obecného práva za rok 2003 (773 milionů eur) a potvrdily opodstatněnost odhadu ze dne 15. května 2003 (bod 55 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Teprve na setkáních dne 16. a dne 23. června 2003 zpochybnily francouzské orgány důvěryhodnost uvedených údajů (body 56 a 57 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

83 Dne 5. července 2004 předložily francouzské orgány nový odhad. Ten dospěl k odlišným výsledkům, uvedeným v tabulce v bodě 58 odůvodnění napadeného

rozhodnutí. Teoretická kumulovaná daň France Télécom podle obecného práva za roky 1994 až 2002 dosáhla 8,02 miliard eur. Nedostatečné zdanění, z něhož měla France Télécom v období 1994–2002 prospěch, tedy bylo 798 milionů eur.

84 S přihlédnutím k protichůdným informacím sděleným Francouzskou republikou během správního řízení dospěla Komise k závěru, že nemůže určit částku, která má být navrácena, přičemž daná částka se pohybuje mezi 798 milionů a 1,14 miliard eur, plus úroky. Podle Komise musí přesnou částku určit francouzské orgány v souladu s jejich povinností loajální spolupráce ve fázi výkonu napadeného rozhodnutí (body 59 a 60 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

85 V důsledku výše uvedeného zní výrok napadeného rozhodnutí takto:

„Článek 1

Státní podpora, která byla protiprávně přiznána [Francouzskou republikou] v rozporu s čl. 88 odst. 3 […] ES ve prospěch společnosti France Télécom režimem korporační daně aplikovaným na tento podnik v období od 1. ledna 1994 do 31. prosince 2002 […] je neslučitelná se společným trhem.

Článek 2

[Francouzská republika] učiní všechna [nezbytná opatření, aby společnost France Télécom podporu podle článku 1, vrátila].

2. [Navrácení se provede bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva za předpokladu, že umožňují okamžité a účinné] provedení tohoto rozhodnutí.

3. Podpory, které mají být [navráceny, zahrnují úroky splatné od data, kdy byly podpory dány k dispozici příjemci, do data jejich navrácení].

[…]

Článek 3

[Francouzská republika] uvědomí Komisi ve lhůtě dvou měsíců od data oznámení tohoto rozhodnutí o opatřeních, která hodlá přijmout a která již přijala na dosažení souladu s tímto rozhodnutím. K tomu použije [Francouzská republika] dotazník v příloze tohoto rozhodnutí.

Článek 4

Toto rozhodnutí je určeno Francouzské republice.“

86 Dne 25. října 2006 podala Komise žalobu pro nesplnění povinnosti směřující k tomu, aby Soudní dvůr určil, že Francouzská republika tím, že ve stanovené lhůtě nevykonala napadené rozhodnutí, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 2 a 3 uvedeného rozhodnutí, z čl. 249 čtvrtého pododstavce ES, jakož i z článku 10 ES.

87 Rozsudkem ze dne 18. října 2007, Komise v. Francie (C-441/06, Sb. rozh. s. I-8887) Soudní dvůr žalobě Komise vyhověl.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

88 Návrhem došlým kanceláři Soudu (nyní Tribunálu) podala dne 13. října 2004 Francouzská republika žalobu zapsanou pod číslem T-427/04.

89 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 10. ledna 2005 podala společnost France Télécom žalobu zapsanou pod číslem T-17/05.

90 Podáním došlým kanceláři Soudu dne 23. května 2008 navrhla společnost France Télécom na základě čl. 50 odst. 1 jednacího řádu Soudu spojit věci T-427/04 a T-17/05 pro účely ústní části řízení a rozsudku.

91 Komise a Francouzská republika předložily svá vyjádření k danému podání dne 16. a 19. června 2008.

92 Usnesením předsedy třetího senátu Soudu ze dne 19. září 2008 byly věci T-427/04 a T-17/05 spojeny v souladu s článkem 50 jednacího řádu Soudu pro účely ústní části řízení a rozsudku.

93 Na základě zprávy soudce zpravodaje položil Soud (třetí senát) účastnicím řízení písemné otázky týkající se vlivu rozsudku Komise v. Francie, bod 87 výše, na projednávané spojené věci, jakož i kroků, které účastníci řízení přijali na základě uvedeného rozsudku, a rozhodl zahájit ústní část řízení.

94 Účastníci řízení odpověděli na písemné otázky Soudu ve stanovených lhůtách. Francouzská republika zejména uvedla, že bere zpět pátý žalobní důvod své žaloby.

95 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na otázky položené Soudem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 18. listopadu 2008.

96 Usnesením ze dne 24. března 2009 Soud (třetí senát) znovu otevřel ústní část řízení, položil Komisi otázky a umožnil žalobkyním předložit vyjádření k odpovědím Komise. Komise a France Télécom předložily odpovědi a vyjádření ve stanovené lhůtě.

97 Francouzská republika a France Télécom navrhují, aby Tribunál:

– zrušil napadené rozhodnutí;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

98 Komise navrhuje, aby Tribunál:

– zamítl žaloby jako neopodstatněné;

– uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

1. *Shrnutí důvodů směřujících ke zrušení*

99 Francouzská republika na podporu své žaloby uplatňuje čtyři žalobní důvody. První vychází ze skutečnosti, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení a nesprávného právního posouzení, když měla za to, že zvláštní daňový režim platný v období od roku 1994 do roku 2002 poskytl společnosti France Télécom výhodu. Druhým žalobním důvodem uplatňuje Francouzská republika porušení svého práva na obhajobu. Třetím žalobním důvodem Francouzská republika tvrdí, že napadené rozhodnutí porušilo článek 15 nařízení č. 659/1999 tím, že nařídilo navrácení sporné podpory. Čtvrtý žalobní důvod uplatněný podpůrně vychází z toho, že napadené rozhodnutí tím, že nařizuje navrácení sporné podpory, porušuje zásadu ochrany legitimního očekávání.

100 France Télécom předkládá na podporu své žaloby pět žalobních důvodů. První žalobní důvod vychází z porušení jejího práva na obhajobu. Druhým žalobním důvodem rozděleným na čtyři části France Télécom tvrdí, že se Komise v napadeném rozhodnutí dopustila tří zjevně nesprávných posouzení a jednoho nesprávného právního posouzení, když měla za to, že France Télécom byla zvýhodněna. Třetí žalobní důvod vychází z porušení článku 15 nařízení č. 659/1999. Čtvrtý žalobní důvod založený na porušení článku 14 téhož nařízení se dělí na dvě části. První část vychází ze zásady ochrany legitimního očekávání, neboť opatření, jehož navrácení je nařízeno, nepředstavuje státní podporu, a druhá část vychází z porušení zásady právní jistoty, neboť částku podpory, která má být navrácena, nelze vypočítat. Pátým žalobním důvodem France Télécom tvrdí, že jiné než ortografické či gramatické změny učiněné členem Komise pověřeným záležitostmi v oblasti hospodářské soutěže v napadeném rozhodnutí po jeho přijetí kolegiem členů Komise představují porušení pravidel pro přijímání rozhodnutí Komise.

101 Soud považuje za vhodné přezkoumat nejprve pátý žalobní důvod předložený společností France Télécom vycházející z porušení pravidel pro přijímání rozhodnutí Komise.

2. *K dodržení pravidel pro přijímání rozhodnutí Komise*

Argumenty účastnic řízení

102 Pátým žalobním důvodem France Télécom tvrdí, že Komise porušila zásadu kolegiality tím, že zmocnila člena pověřeného záležitostmi v oblasti hospodářské soutěže provedením „právně lingvistické" revize konečného znění napadeného rozhodnutí a neověřila výkon daného zplnomocnění.

103 Podle France Télécom spočívá zásada kolegiality vyplývající z článku 219 ES na rovnosti členů Komise při účasti na přijímání rozhodnutí. Proto lze do znění rozhodnutí po jeho formálním přijetí kolegiem členů Komise zanést pouze čistě ortografické či gramatické úpravy, neboť jakékoli jiné změny jsou vyhrazeny kolegiu členů Komise (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. června 1994, Komise v. BASF a další, C-137/92 P, Recueil, s. I-2555, bod 68).

104 France Télécom tvrdí, že tato pravidla v projednávané věci nebyla dodržena, neboť při srovnání znění schváleného kolegiem členů Komise na jejich 1667. zasedání dne 20. července 2004 se zněním oznámeným Francouzské republice dne 3. srpna 2004 se objevily dvě významné změny zásadně přesahující rámec pouhých ortografických a gramatických úprav.

105 Zaprvé bod 55 odůvodnění oznámeného znění napadeného rozhodnutí obsahoval následující větu, jež nebyla uvedena ve znění schváleném kolegiem:

„Komise poznamenává, že dopis ze dne 29. ledna 2004 potvrzuje opodstatněnost způsobu odhadu uvedeného v dopise ze dne 15. května 2003.“

106 Zadruhé byl v bodě 59 odůvodnění oznámeného znění napadeného rozhodnutí vymazán pojem „zhruba“ týkající se rozpětí částky sporné podpory.

107 Přitom se uvedené změny týkaly základních právních aspektů napadeného rozhodnutí, tedy spolehlivosti způsobu hodnocení použitého Komisí, zatímco kolegium členů nepovažovalo za možné stanovit s konečnou platností částku ani její interval. V odpovědi na písemné otázky Soudu položené po znovuzahájení ústní části řízení společnost France Télécom poznamenala, že pojem „zhruba“ byl výslovně přidán na zasedání kolegia. Naproti tomu věta přidaná do bodu 55 odůvodnění přijatého znění napadeného rozhodnutí, jež naznačovala, že Francouzská republika uznala opodstatněnost způsobu hodnocení výhody poskytnuté France Télécom, byla věcně nesprávným údajem, jenž nebyl uveden ve znění schváleném kolegiem. Proto změny učiněné v rozhodnutí, které mění jeho smysl, porušují „zásadu kolegiality“.

108 V replice France Télécom tvrdí, že podle judikatury Soudu po podání návrhu na zahájení řízení Komise nemůže pouhým retroaktivním opravným opatřením odstranit podstatnou vadu, jíž bylo stiženo napadené rozhodnutí.

109 Komise tvrdí, že rozdíly zjištěné mezi zněním schváleným kolegiem a oznámeným zněním napadeného rozhodnutí jsou irelevantní, protože nemají vliv na jeho smysl. V každém případě dne 19. ledna 2005 bylo přijato korigendum a tentýž den bylo oznámeno Francouzské republice, přičemž toto korigendum uvedlo oznámené znění napadeného rozhodnutí do souladu s návrhem rozhodnutí schváleným kolegiem členů Komise na jeho 1667. zasedání.

110 Na jednání Komise vysvětlila rozdíly mezi návrhem rozhodnutí schváleným kolegiem členů Komise a zněním oznámeným Francouzské republice skutečností, že „právně lingvistická revize" provedená po schválení návrhu členy kolegia se omylem týkala jiného znění než toho, který byl předložen kolegiu.

111 V odpovědi na písemné otázky Soudu položené po znovuzahájení ústní části řízení Komise především tvrdila, že kolegium jejích členů ve dnech 19. a 20. července 2004 schválilo hlavní text a zmocnilo člena pověřeného otázkami hospodářské soutěže, aby se souhlasem předsedy rozhodl o konečném znění napadeného rozhodnutí a přijal jej.

112 Komise dále tvrdila, že formální rozdíly mezi návrhem rozhodnutí schváleným na zasedání dne 19. a 20. července 2004 a zněním napadeného rozhodnutí přijatým dne 2. srpna 2004 neměly vliv ani na skutkové okolnosti, ani na právní odůvodnění, na nichž bylo napadené rozhodnutí založeno, a proto člen kolegia pověřený otázkami hospodářské soutěže nepřekročil rozsah svého zmocnění uděleného kolegiem.

113 Nakonec Komise uvedla, že jelikož napadené rozhodnutí ve znění ze dne 2. srpna 2004 bylo přijato právoplatně, nebyla z právního hlediska žádná oprava nezbytná. Podle

svého názoru však měla Komise možnost obnovit znění návrhu schváleného kolegiem dne 20. července 2004, a učinit tak prostřednictvím korigenda ze dne 19. července 2005, jež bylo kolegiem zvlášť schváleno.

Závěry Tribunálu

114 Je nesporné, že na zasedání ve dnech 19. a 20. července 2004 schválilo kolegium členů Komise odůvodněný návrh rozhodnutí, kterým byla určena protiprávnost sporné podpory a její neslučitelnost se společným trhem, a nařízeno její navrácení. Kolegium navíc zmocnilo člena pověřeného otázkami hospodářské soutěže, aby po „právně lingvistické revizi" přijal se souhlasem předsedy konečné znění rozhodnutí ve francouzském jazyce, tedy v závazném jazyce. Napadené rozhodnutí pak bylo přijato dne 2. srpna 2004 a oznámeno Francouzské republice dne 3. srpna 2004.

115 Účastníci řízení shodně uznávají, a vyplývá to ze spisu, že znění napadeného rozhodnutí oznámeného Francouzské republice dne 3. srpna 2004 vykazovalo jisté rozdíly ve srovnání se zněním schváleným kolegiem členů Komise na zasedání ve dnech 19. a 20. července 2004. Rovněž je nesporné, že dané rozdíly byly opraveny korigendem přijatým dne 19. ledna 2005. Tentýž den, tedy po podání projednávaných žalob, oznámila Komise Francouzské republice konsolidované znění napadeného rozhodnutí, do něhož začlenila uvedené opravy.

116 Podle článku 219 ES se Komise usnáší většinou hlasů svých členů. Takto zakotvená zásada kolegiality spočívá na rovnosti členů Komise při účasti na přijímání rozhodnutí, a zejména znamená, že jednak rozhodnutí jsou přijímána společně a jednak všichni členové kolegia mají společnou politickou odpovědnost za přijatá rozhodnutí (rozsudek Soudního dvora ze dne 23. září 1986, AKZO Chemie a AKZO Chemie UK v. Komise, 5/85, Recueil, s. 2585, bod 30).

117 Ačkoli Komise může, aniž poruší zásadu kolegiality, zmocnit jednoho ze svých členů k přijetí určitých kategorií správních aktů a aktů zajišťujících řízení (rozsudek AKZO Chemie a AKZO Chemie UK v. Komise, bod 116 výše, bod 37), rozhodnutí, kterými se Komise vyslovuje k existenci státní podpory, k její slučitelnosti se společným trhem a k nezbytnosti nařídit její navrácení, předpokládají přezkum komplexních skutkových a právních otázek a nelze je v zásadě kvalifikovat jako uvedené typy správních aktů a jako akty zajišťující řízení (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 27. dubna 1995, ASPEC a další v. Komise, T-435/93, Recueil, s. II-1281, body 103 až 114). Z toho vyplývá, že, jelikož jsou výrok a odůvodnění rozhodnutí tohoto druhu, které musí být odůvodněny podle článku 253 ES, nedělitelným celkem, přísluší ve smyslu zásady kolegiality výhradně kolegiu, aby přijalo zároveň výrok a odůvodnění (viz obdobně, rozsudek Komise v. BASF a další, bod 103 výše, body 66 a 67).

118 Kolegiu členů Komise tedy v zásadě přísluší přijmout konečné znění rozhodnutí, kterými se rozhoduje o existenci státních podpor a jejich slučitelnosti se společným trhem. Po jejich přijetí lze do textu takového rozhodnutí zanést pouze čistě ortografické či gramatické úpravy, neboť jakékoli jiné změny jsou vyhrazeny kolegiu členů Komise (viz obdobně rozsudek Komise v. BASF a další, bod 103 výše, bod 68).

119 Nelze však vyloučit, jak to mimo jiné stanoví čl. 13 druhý pododstavec jednacího řádu Komise ve znění platném ke dni přijetí napadeného rozhodnutí (Úř. věst. L 308, s. 26), že kolegium členů Komise pověří jednoho nebo více svých členů přijetím konečného znění rozhodnutí, jehož obsah vymezilo během svých jednání. Jestliže kolegium tuto možnost využije, přísluší soudu Společenství, kterému je položena otázka řádného výkonu tohoto zmocnění, ověřit, zda lze mít za to, že kolegium přijalo všechny skutkové a právní aspekty dotčeného rozhodnutí (viz v tomto smyslu rozsudek ASPEC a další v. Komise, bod 117 výše, bod 122).

120 V projednávané věci vyplývá z protokolu ze 1667. zasedání kolegia členů Komise, které se konalo ve dnech 19. a 20. července 2004, že kolegium schválilo rozhodnutí týkající se sporné podpory, „jak je zachyceno v dokumentu K(2004) 2651/12“, a „zmocnilo [člena pověřeného otázkami hospodářské soutěže], aby po právně lingvistické revizi přijal se souhlasem [předsedy] konečné znění [rozhodnutí] ve francouzském jazyce, tedy v závazném jazyce“. Přitom znění napadeného rozhodnutí přijaté dne 2. srpna 2004 a oznámené Francouzské republice následující den se nejméně ve dvou bodech liší od návrhu schváleného kolegiem členů Komise. Je tedy třeba ověřit, zda, jak tvrdí France Télécom, mají tyto rozdíly zásadní povahu, takže by nebylo možné mít za to, že kolegium členů Komise přijalo všechny skutkové a právní aspekty napadeného rozhodnutí.

121 Na jedné straně obsahovalo napadené rozhodnutí tak, jak bylo přijato dne 2. srpna 2004, na konci bodu 55 odůvodnění následující větu, která nebyla uvedena ve znění schváleném kolegiem členů Komise:

„Komise poznamenává, že dopis ze dne 29. ledna 2004 potvrzuje opodstatněnost způsobu odhadu uvedeného v dopise ze dne 15. května 2003.“

122 Na straně druhé v bodě 59 odůvodnění byl pojem „zhruba“, uvedený ve znění schváleném kolegiem členů Komise ve větě „Komise […] má za to, že [France Télécom] získala státní podporu zhruba ve výši mezi 798 […] a 1140 milionů [eur]“, ve znění přijatém dne 2. srpna 2004 vynechán.

123 Je třeba především konstatovat, že existující rozdíly mezi zněním napadeného rozhodnutí přijatým dne 2. srpna 2004 a návrhem schváleným kolegiem členů Komise dne 26. července 2004 jsou podle prohlášení Komise na jednání potvrzených dokumenty, jež předložila v příloze ke svým odpovědím na otázky, které jí byly položeny v návaznosti na slyšení (viz bod 111 výše), výsledkem toho, že „právně lingvistická revize“ provedená po zasedání kolegia se omylem týkala jiného znění, než bylo znění schválené kolegiem. Avšak ze samotného znění protokolu ze 1667. zasedání kolegia členů Komise vyplývá, že kolegium nemělo v úmyslu přijmout konečné znění

napadeného rozhodnutí, ale že svěřilo finalizaci znění členovi pověřenému otázkami hospodářské soutěže jednajícímu se souhlasem předsedy Komise.

124 Je třeba v tomto ohledu poznamenat, že věta zařazená na konec bodu 55 odůvodnění napadeného rozhodnutí přijatého dne 2. srpna 2004 zohledněná ve svém kontextu představuje pouhý komentář rozvíjející myšlenku představenou v předchozí větě, podle níž francouzské orgány „zdůraznily, že retropolace tohoto údaje na předchozí roky potvrdila a posílila jejich stanovisko, neboť prokázala nadměrné zdanění [France Télécom] ve vztahu k obecnému právu“. Doplnění dotčené věty tedy podstatně nezměnilo odůvodnění napadeného rozhodnutí ani fakticky, ani právně.

125 Stejně tak vynechání pojmu „zhruba“ v bodě 59 odůvodnění znění napadeného rozhodnutí přijatého dne 2. srpna 2004 je samo o sobě bezvýznamné. Navzdory přítomnosti slova „zhruba“ v bodě 59 odůvodnění opraveného znění napadeného rozhodnutí totiž Soudní dvůr rozhodl, že minimální částku uvedenou v daném článku je třeba považovat za minimální částku podpory, která má být navrácena. V důsledku toho Soudní dvůr zamítnul argument, podle kterého měly částky uvedené v bodě 59 odůvodnění napadeného rozhodnutí pouze orientační povahu bez právní závaznosti (rozsudek Komise v. Francie, bod 87 výše, body 31, 33 a 35).

126 Krom toho France Télécom ve svých vyjádřeních k odpovědi Komise nesprávně tvrdila, že pojem „zhruba“ kolegium „vložilo“ do schváleného znění. Tento pojem se totiž nachází již ve znění předloženém kolegiu, jak potvrzují dokumenty předložené Komisí na základě otázek Soudu.

127 Za těchto podmínek vynechání pojmu „zhruba“ v bodě 59 odůvodnění přijatého znění napadeného rozhodnutí neodporuje výslovné vůli kolegia členů Komise a nijak nezměnilo význam odůvodnění napadeného rozhodnutí.

128 Vzhledem k tomu, že formální rozdíly mezi zněním napadeného rozhodnutí přijatým dne 2. srpna 2004 a zněním schváleným kolegiem členů Komise ve dnech 19. a 20. července 2004 nemají vliv na význam napadeného rozhodnutí, lze mít za to, že kolegium přijalo všechny skutkové a právní aspekty uvedeného rozhodnutí (viz v tomto smyslu rozsudek ASPEC a další v. Komise, bod 117 výše, bod 122). Z toho vyplývá, že France Télécom nemůže oprávněně tvrdit, že člen Komise pověřený otázkami hospodářské soutěže a jednající se souhlasem předsedy Komise překročil meze zmocnění uděleného kolegiem, a že napadené rozhodnutí bylo proto přijato v rozporu se zásadou kolegiality.

129 Za těchto podmínek, a ačkoli k tomu nebyla povinná, mohla Komise, jak i učinila, potvrdit prostřednictvím korigenda přijatého kolegiem svých členů původní znění schválené na zasedání kolegia ve dnech 19. a 20. července 2004 a přistoupit k oznámení konsolidovaného znění napadeného rozhodnutí obsahujícího jeho opravy, a to i po podání žalob žalobkyněmi.

130 V důsledku toho musí být pátý žalobní důvod uplatněný společností France Télécom zamítnut.

3. *K dodržení práva Francouzské republiky na obhajobu*

Argumenty účastnic řízení

131 Francouzská republika prostřednictvím druhého žalobního důvodu tvrdí, že Komise přijetím napadeného rozhodnutí porušila zásadu kontradiktornosti a její právo na obhajobu.

132 Připomíná, že podle ustálené judikatury je dodržování práva na obhajobu v každém řízení zahájeném vůči osobě, které může vést k aktu nepříznivě zasahujícímu do jejího právního postavení, základní zásadou práva Společenství, která musí být zajištěna, i když neexistuje žádná zvláštní právní úprava. Tato zásada vyžaduje, aby osoba, proti které Komise zahájila správní řízení, mohla během tohoto řízení užitečně vyjádřit své stanovisko k reálnosti a relevanci skutkového stavu a dovolávaných okolností, jakož i k dokumentům použitým Komisí na podporu jejího tvrzení existence porušení práva Společenství (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. července 1986, Belgie v. Komise, 40/85, Recueil, s. 2321, bod 28).

133 Francouzská republika tvrdí, že Komise režim zavedený články 18 až 21 zákona 90-568 v rozhodnutí o zahájení řízení kvalifikovala jako „odchylný daňový režim“, a poté vycházela z částečně nedaňové povahy paušálního odvodu, aby odmítla kompenzaci jednak v období od roku 1991 do roku 1993, jednak od roku 1994 do roku 2002. Přitom argument, podle kterého je paušální odvod zčásti podílem na zisku, nebyl v rámci správního řízení uplatněn a Francouzská republika se v tomto ohledu nemohla vyjádřit. Vzhledem k tomu, že daný argument je základem napadeného rozhodnutí, musí být dané rozhodnutí zrušeno.

134 Podle Francouzské republiky okolnost, že se během správního řízení mohla vyjádřit k předběžnému stanovisku Komise, podle kterého mohl být paušální odvod v plném rozsahu kvalifikován jako podíl na zisku, neumožňuje zamítnout žalobní důvod vycházející z práv obhajoby, neboť jednak Komise v napadeném rozhodnutí nekvalifikovala dotčený odvod jako podíl – ale měla za to, že jde zčásti o daň a zčásti o podíl – a jednak tato smíšená kvalifikace, k níž se nemohla před přijetím napadeného rozhodnutí vyjádřit, měla rozhodující vliv na výsledek řízení.

135 Komise tato tvrzení zpochybňuje.

Závěry Tribunálu

136 Podle ustálené judikatury je dodržování práva na obhajobu v každém řízení zahájeném vůči osobě, které může vést k aktu nepříznivě zasahujícímu do jejího právního postavení, základní zásadou práva Společenství. Tato zásada vyžaduje, aby osoba, proti které Komise zahájila správní řízení, mohla během tohoto řízení užitečně vyjádřit své stanovisko k reálnosti a relevanci skutkového stavu a dovolávaných okolností, jakož i k dokumentům použitým Komisí na podporu jejího tvrzení existence porušení práva Společenství (rozsudek Belgie v. Komise, bod 132 výše, bod 28; rozsudky Soudu ze dne 30. března 2000, Kish Glass v. Komise, T-65/96, Recueil, s. II-1885, bod 32, a ze dne 6. března 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen v. Komise, T-228/99 a T-233/99, Recueil, s. II-435, bod 121).

137 Je přitom třeba připomenout, že Komise musí zahájit formální vyšetřovací řízení, pokud má v důsledku předběžného přezkumu závažné pochybnosti o slučitelnosti

dotčeného opatření se společným trhem. Z toho plyne, že Komise nemůže mít povinnost předložit úplnou analýzu dotčeného opatření v oznámení o zahájení uvedeného řízení. Naproti tomu je nezbytné, aby Komise dostačujícím způsobem vymezila rámec přezkumu, aby členskému státu, proti kterému zahajuje dané řízení, umožnila vyjádřit se ke všem právním a skutkovým okolnostem, které odůvodňují konečné rozhodnutí, jímž Komise rozhoduje o slučitelnosti dotčeného opatření se společným trhem [viz v tomto smyslu a obdobně, rozsudek Soudu ze dne 31. května 2006, Kuwait Petroleum (Nederland) v. Komise, T-354/99, Sb. rozh. s. II-1475, bod 85].

138 Samotná skutečnost, že Komise v napadeném rozhodnutí změnila analýzu ohledně povahy paušálního odvodu, by sama o sobě mohla způsobit porušení práva Francouzské republiky na obhajobu, pouze pokud by údaje uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení, nebo následně údaje poskytnuté při kontradiktorní debatě během správního řízení, neumožnily francouzským orgánům užitečně jednat o všech skutkových a právních okolnostech uvedených v napadeném rozhodnutí. Naopak rozdíly mezi napadeným rozhodnutím a rozhodnutím o zahájení řízení plynoucí z toho, že Komise zcela nebo zčásti převzala argumenty předložené Francouzskou republikou, nemohou mít za následek porušení práva daného členského státu na obhajobu.

139 Je třeba konstatovat, že Komise tím, že v bodě odůvodnění 63 rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že paušální odvod „se zdá být spíše odvodem z výsledků hospodaření [France Télécom] než zvláštní formou živnostenské daně uložené [France Télécom]“, umožnila Francouzské republice vyjádřit se během správního řízení k povaze uvedeného odvodu. Z vyjádření francouzské vlády během jednání mimo jiné vyplývá, že v průběhu řízení vyvstala otázka možné kompenzace mezi údajným nadměrným zdaněním z důvodu daného odvodu ve prospěch členského státu na jedné straně a osvobozením od živnostenské daně, které bylo přiznáno společnosti France Télécom od roku 1991 do roku 1993, jakož i daňovými úlevami, z nichž měla prospěch od roku 1994 do roku 2002 na druhé straně. Přitom v rozhodnutí o zahájení řízení Komise konkrétně podmínila nemožnost připustit kompenzaci mezi paušálním odvodem a živnostenskou daní dlužnou společností France Télécom za roky 1991 až 1993

nedaňovou povahou uvedeného odvodu. Údaje uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení tak Francouzské republice umožnily zpochybnit Komisí zamýšlenou kvalifikaci paušálního odvodu.

140 Za těchto podmínek skutečnost, že zatímco v rozhodnutí o zahájení řízení Komise zamýšlela popřít jakoukoli daňovou povahu paušálního odvodu, v napadeném rozhodnutí svoji analýzu změnila a měla za to, že daný odvod má smíšenou povahu, částečně daňovou a částečně nedaňovou, neprokazuje, že Komise nesplnila svoji povinnost dostačujícím způsobem vymezit rámec svého přezkumu, aby umožnila Francouzské republice vyjádřit se ke všem právním a skutkovým okolnostem odůvodňujícím napadené rozhodnutí.

141 Navíc, jak bylo řečeno, protože Komise v rozhodnutí o zahájení řízení zpochybnila, že paušální odvod může být považován za daň, domnívala se původně, že *prima facie* nelze připustit nahrazení živnostenské daně uvedeným odvodem v letech 1991 až 1993, a že v důsledku mohlo být toto úplné osvobození od živnostenské daně, které bylo přiznané společnosti France Télécom ve stejném období, kvalifikováno jako státní podpora. Naproti tomu „smíšená" kvalifikace nakonec použitá v napadeném rozhodnutí vedla Komisi k uznání, že paušální odvod nahradil živnostenskou daň dlužnou společností France Télécom za roky 1991 až 1993. Rozdíly mezi napadeným rozhodnutí a rozhodnutím o zahájení řízení plynou z částečného přijetí argumentů předložených Francouzskou republikou během správního řízení, což nepředstavuje porušení práva daného členského státu na obhajobu.

142 Z toho vyplývá, že tvrzení Francouzské republiky o porušení jejího práva na obhajobu je neopodstatněné a že její druhý žalobní důvod musí být zamítnut.

4. *K dodržení procesních práv společnosti France Télécom*

Argumenty účastnic řízení

143 Ačkoli France Télécom uznává, že v řízení zahájeném Komisí v otázce státní podpory nemají zúčastněné strany tatáž práva jako členský stát, kterému je rozhodnutí určeno, má za to, že bylo porušeno její právo na obhajobu – jehož dodržování v každém řízení zahájeném vůči osobě, které může vést k aktu nepříznivě zasahujícímu do jejího právního postavení, je základní zásadou práva Společenství a musí být zajištěno, i když neexistuje jakákoliv zvláštní právní úprava.

144 V prvním žalobním důvodu tvrdí, že nemohla účinně uplatnit svá vyjádření ke „smíšené" povaze paušálního odvodu, na níž Komise v napadeném rozhodnutí založila existenci dotčené podpory (body odůvodnění 31 až 33 napadeného rozhodnutí). Předtím ani v rozhodnutí o zahájení řízení, ani v pozdějších písemnostech, ani na setkáních v rámci řízení Komise nikdy nenaznačila, že by mohla uvedený odvod považovat částečně za odvod daňové povahy a částečně za převod majiteli. Naopak byl daný odvod v rozhodnutí o zahájení řízení kvalifikován jako daň a Komise se domnívala, že zákon 90-568 zavedl jednotný režim zdanění pro období let 1991–2002 (bod 33 rozhodnutí o zahájení řízení). Napadené rozhodnutí tedy bylo založeno na skutečnostech a posouzeních, k nimž se France Télécom nemohla vyjádřit. Komise jí tedy nemůže vytýkat, že nepředložila písemné vyjádření po přijetí rozhodnutí o zahájení řízení a setkání v červnu 2004 byla věnována nikoli otázce kompenzace, nýbrž výpočtu údajné státní podpory.

145 Komise tato tvrzení zpochybňuje.

Závěry Tribunálu

146 Podle ustálené judikatury je správní řízení v oblasti státních podpor řízením zahájeným pouze proti dotčenému členskému státu. Podniky, které jsou příjemci podpor, se v tomto řízení považují pouze za „zúčastněné strany“ [viz v tomto smyslu rozsudky Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen v. Komise, bod 136 výše, bod 122, a Kuwait Petroleum (Nederland) v. Komise, bod 137 výše, bod 80].

147 Tato judikatura přiznává zúčastněným stranám především roli zdrojů informací pro Komisi v rámci správního řízení zahájeného podle čl. 88 odst. 2 ES. Z toho vyplývá, že zúčastněné strany, aniž se mohou opírat o právo na obhajobu přiznané osobám, proti nimž bylo zahájeno řízení (viz bod 136 výše), mají pouze právo účastnit se správního řízení v přiměřeném rozsahu s ohledem na okolnosti projednávaného případu (rozsudky Soudu ze dne 25. června 1998, British Airways a další v. Komise, T-371/94 a T-394/94, Recueil, s. II-2405, body 59 a 60, a Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen v. Komise, bod 136 výše, bod 125).

148 Mimoto bylo rozhodnuto, že ačkoli Komise nemůže mít povinnost předložit úplnou analýzu dotčené podpory v oznámení o zahájení řízení, je naopak nezbytné, aby dostačujícím způsobem vymezila rámec svého přezkumu, aby zachovala smysl práva zúčastněných osob předložit své připomínky [rozsudek Kuwait Petroleum (Nederland) v. Komise, bod 137 výše, bod 85].

149 Právo zúčastněných stran na informace však nejde nad rámec práva být Komisí vyslechnuty. Zejména nemůže zahrnovat obecné právo vyjádřit se ke všem potenciálně

důležitým otázkám vzneseným v průběhu formálního vyšetřovacího řízení (viz usnesení předsedy Soudu ze dne 4. dubna 2002, Technische Glaswerke Ilmenau v. Komise, T-198/01 R, Recueil, s. II-2153, bod 84 a citovanou judikaturu).

150 S ohledem na uvedené zásady je třeba konstatovat, že rozhodnutí o zahájení řízení, jež přesně identifikovalo dotčenou podporu, bylo zveřejněno v Úředním věstníku (viz bod 38 výše). V důsledku toho byla France Télécom dostačujícím způsobem upozorněna na existenci vyšetřovacího řízení a mohla předložit veškeré připomínky, které považovala za užitečné.

151 Navíc Komise v rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že má v úmyslu považovat paušální odvod za podíl na výsledku hospodaření, a umožnila tak společnosti France Télécom účinně se vyjádřit k povaze uvedeného odvodu (viz bod 139 výše).

152 Nemůže uspět ani argument vycházející z údajného rozporu mezi body 29 a 33 rozhodnutí o zahájení řízení na jedné straně a bodem 63 téhož rozhodnutí na straně druhé. Ačkoli v bodě 29 rozhodnutí o zahájení řízení použila Komise pojem „daňový režim obecného práva“, její záměr vyloučit ve stadiu zahájení formálního vyšetřovacího řízení možnost kompenzace mezi paušálním odvodem a živnostenskou daní dlužnou společností France Télécom za roky 1991 až 1993, jasně vyplýval z celého rozhodnutí. Společnost France Télécom tedy mohla předložit veškeré své připomínky směřující k připuštění takové kompenzace.

153 První žalobní důvod společnosti France Télécom tudíž musí být zamítnut.

5. *K existenci státní podpory*

Argumenty účastnic řízení

K existenci odůvodnění týkajících se obecné struktury daňového systému

154 France Télécom v první části druhého žalobního důvodu tvrdí, že zvláštní daňový režim byl odůvodněn úvahami o obecné struktuře daňového systému, a že v důsledku toho není splněna podmínka selektivity dotčeného opatření (rozsudek Soudu ze dne 23. října 2002, Diputación Foral de Álava v. Komise, T-346/99 až T-348/99, Recueil, s. II-4259, bod 58). Ve sdělení o použití předpisů o státní podpoře v případě opatření týkajících se přímého zdanění podnikatelské činnosti, které zveřejnila v roce 1998 (Úř. věst. C 384, s. 3), Komise mimo jiné uznala, že opatření, „jejichž hospodářská účelnost je činí nezbytnými nebo funkčními pro daňový systém", nemusí být nezbytně považována za státní podporu.

155 Přitom jediným cílem zvláštního daňového režimu bylo zachovat úroveň prostředků, které správa PTT obstarávala pro stát před svojí transformací na veřejnoprávní subjekt, a zabránit převodu daných prostředků ze státu na územněsprávní celky, a to vše s ohledem na těžkosti se zavedením obecního zdanění od roku 1991. Daná opatření tedy byla odůvodněna strukturou daňového systému a nepředstavovala státní podporu.

156 Komise tvrdí, že otázka, zda opatření zavádějící selektivní výhodu, jako zvláštní daňový režim, může být odůvodněno úvahami o povaze či struktuře systému, vyžaduje objektivní analýzu daňového systému obecně a systému živnostenské daně konkrétně. Důkazní břemeno v tomto ohledu nese členský stát. Komise v tomto ohledu vychází ze stanoviska generálního advokáta Ruiz-Jaraba Colomera k rozsudku Soudního dvora ze dne 19. května 1999, Itálie v. Komise (C-6/97, Recueil, s. I-2981, I-2983).

157 Francouzská republika přitom ani během správního řízení, ani v žalobě před Soudem nikdy netvrdila, že by v projednávané věci mohlo existovat odůvodnění, jaké uvedla společnost France Télécom v rámci první části druhého žalobního důvodu. Sama Komise nevidí žádný důvod umožňující tvrdit, že výhodné zacházení poskytnuté France Télécom vyplývalo z nějakého požadavku systému živnostenské daně ve Francii.

K povaze paušálního odvodu

158 Zaprvé Francouzská republika, jakož i France Télécom prostřednictvím druhé části druhého žalobního důvodu tvrdí, že odvod, kterému France Télécom podléhala v letech 1991 až 1993 na základě článků 18 a 19 zákona 90-568 má čistě daňovou povahu.

159 Francouzská republika a France Télécom především tvrdí, že ustanovení zákona 90-568 týkající se odvodu ve prospěch všeobecného státního rozpočtu, kterému France Télécom podléhala v období let 1991–1993, tedy články 18 a 19 zákona 90-568, jsou zahrnuta v kapitole IV, nazvané „Daňový systém“, a neměla jiný cíl než vytvářet daňové příjmy srovnatelné s prostředky zajišťujícími státnímu rozpočtu přebytky vytvářené správou PTT před založením France Télécom.

160 Odkazují na zprávu č. 1229 vypracovanou panem Fourré, zpravodajem Výboru národního shromáždění pro výrobu a obchod, ze dne 11. dubna 1990, týkající se návrhu zákona, na jehož základě byl přijat zákon 90-568. Podle dané zprávy byla výjimka z režimu obecného práva stanovená v článku 19 zákona 90-568 odůvodněna snahou zajistit ve prospěch státního rozpočtu prostřednictvím zvláštní daně prostředky srovnatelné s odvodem placeným správou PTT až do okamžiku založení France Télécom. Tento zvláštní režim zdanění měl být navíc omezen na nezbytnou dobu s ohledem na očekávaný nárůst obratu, aby zdanění France Télécom podle obecného práva vytvářelo příjmy ve výši srovnatelné s výší zvláštního odvodu.

161 Paušální odvod stanovený v článku 19 zákona 90-568 byl tedy daňové povahy z důvodu svého umístění v textu výše uvedeného zákona a svého cíle. Nahrazuje totiž všechny daně podle obecného práva, které by France Télécom musela platit, pokud by tento zvláštní daňový režim neexistoval. V bodech odůvodnění 28, 29 a 36 napadeného rozhodnutí Komise krom toho uznala, že zvláštní odvod „vykazoval vlastnosti typické pro daně".

162 Francouzská republika a France Télécom dále kritizují kvalifikaci jako „podíl na hospodářských výsledcích", kterou Komise učinila v bodě 27 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

163 Na jedné straně zpochybňuje Francouzská republika relevanci přirovnání provedeného v bodě 24 odůvodnění napadeného rozhodnutí mezi „ziskem vypláceným PTT státu v letech 1989 a 1990" a paušálním odvodem.

164 Vyplácení zisku vytvořeného správou PTT do státního rozpočtu vyplývalo z vnitrostátních rozpočtových pravidel, podle kterých se zůstatek dodatkových rozpočtů, jako například PTT, přičítal k obecnému rozpočtu, aniž bylo nutné jakékoli rozhodnutí, jako například o výplatě dividend, nebo uložení odvodu. Situace France Télécom, veřejnoprávního subjektu nadaného právní autonomií, naopak nelze srovnávat s předchozí situací, kdy PTT představovala veřejnou státní správu.

165 Na druhé straně má paušální odvod čistě daňovou povahu, kterážto kvalifikace vylučuje, že by se mohlo jednat, i kdyby jen částečně, o podíl na výsledcích hospodaření.

166 Zaprvé rozhodnutí o uložení daného odvodu bylo legislativní povahy, neboť zásada zdanění je stanovena v článku 19 zákona 90-568 a roční výše odvodu je každoročně

stanovena zákonem o státním rozpočtu. Naproti tomu pouhé rozdělení dividend nevyžaduje zákonný zásah.

167 Zadruhé výše dividendy nebo podílu na výsledcích hospodaření nemůže být určena před tím, než jsou známy výsledky za hospodářský rok. Přitom maximální výše paušálního odvodu byla stanovena již při vstupu zákona 90-568 v účinnost a částka skutečně uložená France Télécom zákonem o státním rozpočtu v letech 1991 až 1993 se každoročně rovnala maximu stanovenému v článku 19 zákona 90-568. Naproti tomu výše dividendy závisí na skutečném hospodářském výsledku dosaženém během hospodářského roku.

168 Zatřetí paušální odvod byl zaúčtován do výdajů France Télécom, což je slučitelné s daňovou povahou odvodu. Naproti tomu výplata podílu by neměla vliv na hospodářský výsledek, ale snížila by vlastní zdroje.

169 Začtvrté během období 1994–1996, v němž proběhla přeměna France Télécom na akciovou společnost, se zisk podniku (21,2 miliard FRF) zdvojnásobil ve srovnání s obdobím 1991–1993 (10,1 miliard FRF). Přitom v tomtéž období France Télécom nemusela nikdy vyplácet podíl na zisku.

170 Zapáté Komise nepředložila žádný důkaz tvrzení uvedeného v bodě 31 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle kterého měl zvláštní odvod smíšenou povahu, částečně daňovou a částečně povahu výplaty podílu státu na zisku.

171 Podle Komise je otázka, zda měl paušální odvod daňovou povahu irelevantní, jelikož i za předpokladu, že by tomu tak bylo, nelze provést kompenzaci mezi tímto odvodem

a nedostatečným zdaněním zjištěným za každý rok od roku 1994 do roku 2002. Odvody uložené France Télécom za roky 1991 až 1993 totiž jednak nahrazují všechny daně běžně ukládané France Télécom, jednak je nelze považovat za zálohy na platbu živnostenské daně, jimž měla France Télécom podléhat od roku 1994.

172 Ohledně povahy paušálního odvodu má Komise za to, že v každém případě měl tento odvod nanejvýš částečně daňovou povahu, a zpochybňuje všechny argumenty žalobkyň v tomto ohledu.

K nedělitelnosti daňového režimu uplatňovaného na France Télécom v období 1991–2002

173 Zadruhé Francouzská republika, jakož i France Télécom prostřednictvím třetí části druhého žalobního důvodu tvrdí, že zvláštní daňový režim France Télécom zavedený zákonem 90-568 měl globální povahu zahrnující celé období 1991–2002, a nevyjadřoval vůli orgánů veřejné moci poskytnout společnosti France Télécom jakoukoli výhodu.

174 Zákon 90-568 totiž od počátku stanovil jediný globální daňový režim rozdělený na dvě období. V první etapě, od roku 1991 do roku 1993, bylo jediným cílem stanovení příspěvku nahrazujícího všechny přímé daně obecného práva, zejména živnostenské daně, předejít ztrátě příjmů státního rozpočtu. Ve druhé etapě, od roku 1994 do roku 2002, jak francouzské orgány potvrdily v odpovědi ze dne 26. září 2001 na první žádost o informace zaslanou Komisí (viz bod 37 výše), bylo jediným cílem podřízení France Télécom živnostenské dani v hlavním místě podnikatelské činnosti zabránit převodu příjmů ze státního rozpočtu do rozpočtu územněsprávních celků, kde měla France

Télécom provozovny, a nikoli poskytnout France Télécom jakoukoli výhodu. Existence nedostatečného zdanění v období 1994–2002 byla navíc zjištěna až *a posteriori*.

175 Jelikož zákon 90-568 zavedl jediný daňový režim, jsou následná zdanění France Télécom prostřednictvím živnostenské daně neoddělitelná, a musí být proto analyzována ve vzájemné souvislosti. Také proto Komise v rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že pokud odkazuje na „režim" nebo „odchylný režim", rozumí se tím „přechodný režim a konečný režim". Vzhledem k neexistenci změny podstaty původního režimu se okolnosti projednávané věci liší od kontextu, v jakém byl vydán rozsudek Soudu ze dne 30. dubna 2002, Government of Gibraltar v. Komise (T-195/01 a T-207/01, Recueil, s. II-2309, bod 111).

176 Komise má za to, že otázka, zda France Télécom podléhala jedinému daňovému režimu rozdělenému na dvě období, nebo dvěma po sobě následujícím a odlišným režimům je irelevantní, jelikož je nesporné, že pravidla použitelná v letech 1991 až 1993 byla odlišná od pravidel použitelných v letech 1994 až 2002, a že v každém případě i za předpokladu, že by šlo o jediný režim, nebylo možné uvažovat o kompenzaci zamýšlené Francouzskou republikou.

K nezbytnosti provedení kompenzace

177 Francouzská republika zatřetí, jakož i France Télécom prostřednictvím čtvrté části druhého žalobního důvodu, tvrdí, že Komise měla provést kompenzaci mezi nadměrným zdaněním France Télécom od roku 1991 do roku 1993 a nedostatečným zdaněním posledně uvedené od roku 1994 do roku 2002.

178 Zaprvé Francouzská republika a France Télécom zpochybňují úvahy Komise uvedené v bodech 38 a 41 odůvodnění napadeného rozhodnutí směřující k odmítnutí provést kompenzaci mezi nadměrným zdaněním France Télécom od roku 1991 do roku 1993 a jejím nedostatečným zdaněním od roku 1994 do roku 2002. Tvrdí, že odkaz učiněný Komisí na rozsudek ze dne 19. května 1999, Itálie v. Komise, bod 156 výše, jakož i na své rozhodnutí 2002/581/ES ze dne 11. prosince 2001, týkající se režimu státní podpory zavedeného Itálií ve prospěch bank (Úř. věst. 2002, L 184, s. 27), je irelevantní, neboť v projednávané věci byl paušální odvod téže povahy jako živnostenská daň, které France Télécom podléhala od roku 1994 do roku 2002, a že všechna tato opatření byla zavedena tímtéž zákonem.

179 Mimoto v bodech 28, 33 a 116 rozhodnutí o zahájení řízení Komise sama připustila, že zákon 90-568 zavedl jediný „odchylný" režim, čímž, jak sama upřesnila, měla na mysli zároveň „přechodný" režim – tedy podmínky týkající se paušálního odvodu – a „konečný" režim – tedy zvláštní daňový režim.

180 Zadruhé francouzské orgány a France Télécom tvrdí, že Komise měla povinnost provést celkovou analýzu dopadu opatření, které mohlo být kvalifikováno jako státní podpora.

181 Úvodem Francouzská republika a France Télécom poznamenávají, že Komise již provedla kompenzaci několika roků s přihlédnutím k souhrnu příjmů a výdajů týkající se mechanismu Livret bleu, ve svém rozhodnutí 2003/216/ES ze dne 15. ledna 2002, týkajícím se státní podpory zavedené Francouzskou republikou ve prospěch Crédit mutuel (Úř. věst. L 88, s. 39).

182 Stejně tak v rozhodnutí 2000/735/ES ze dne 21. dubna 1999 týkajícím se zacházení nizozemských daňových orgánů s „dohodou technolease" mezi společnostmi Philips

a Rabobank (Úř. věst. 2000, L 297, s. 13), Komise zohlednila souhrn časových účinků daňového režimu, který zkoumala, aniž použila pojem „daňový úvěr“.

183 Navíc Komise sama provedla kompenzaci mezi výdaji rozdílné povahy v rozhodnutí 1999/676/ES ze dne 20. července 1999, týkajícím se údajné státní podpory poskytnuté Francií společnosti Sécuripost (Úř. věst. L 274, s. 37), a dokonce i v napadeném rozhodnutí, když přijala kompenzaci mezi paušálním odvodem, který považovala za odvod smíšené povahy, daňové a nedaňové, na jedné straně platbami živnostenské daně dlužné společností France Télécom za roky 1991 až 1993 na druhé straně.

184 Obecněji se Francouzská republika domnívá, že Komise má povinnost provést celkový přezkum opatření, která by mohla být kvalifikována jako státní podpora, ve vztahu ke kritériím vymezeným v čl. 87 odst. 1 ES. Taková povinnost vyplývá z účelu daného ustanovení. Celkový přezkum je konkrétně nezbytný pro posouzení, zda dotčené opatření může narušit hospodářskou soutěž a zda představuje výhodu. Povinnost provést celkový přezkum normativní části zákona 90-568 ve vztahu k celému období od roku 1991 do roku 2002 vyplývá mimo jiné z judikatury Soudu (rozsudek Soudu ze dne 27. ledna 1998, Ladbroke Racing v. Komise, T-67/94, Recueil, s. II-1, bod 76).

185 Zatřetí Francouzská republika a France Télécom tvrdí, že v projednávané věci kompenzace mezi oběma etapami daňového režimu prokazuje nadměrné zdanění v porovnání s obecným právem za celé období od roku 1991 do roku 2002, a že v důsledku toho France Télécom neměla prospěch ze žádné výhody.

186 Francouzská republika uvedla, že Komise uznala, že France Télécom byla předmětem nadměrného zdanění za celé období 1991–2002, a odhadla částku nadměrného zdanění na přinejmenším 1,4 miliard eur a pravděpodobně více než 1,7 miliard eur. Komise se tedy tím, že se domnívala, že France Télécom měla prospěch z výhody představující

státní podporu, dopustila právního omylu a zjevně nesprávného posouzení, jež jsou důvodem k tomu, aby Soud napadené rozhodnutí zrušil.

187 Ohledně kompenzace mezi oběma obdobími nicméně France Télécom uvádí, že „údajná částka nadměrného zdanění za období 1994–2002 je výsledkem pouhé simulace a nijak neumožňuje s jistotou určit částku podpory, z níž měla údajně prospěch v období 1994–2002“.

188 Komise má za to, že kompenzace požadovaná Francouzskou republikou a společností France Télécom by vedla ke zrušení nezbytného rozlišení mezi povinnostmi, které musí převzít stát jakožto akcionář, a povinnostmi, které může mít jako veřejnoprávní osoba.

189 Připustit možnost takové kompenzace by podle Komise prakticky znemožnilo kontrolu podpor vyplácených veřejnoprávním podnikům. Kompenzace požadovaná v projednávané věci Francouzskou republikou a společností France Télécom by značně překračovala rámec kompenzace mezi výdaji a příjmy spojenými s úkolem služby veřejného zájmu, tedy kompenzace, o kterou se jednalo ve věci, v níž bylo vydáno rozhodnutí 2003/216. Teorie Francouzské republiky by znamenala připustit kompenzaci nižšího výdaje proti vyššímu výdaji rozdílné povahy. Přitom takovou kompenzaci judikatura vylučuje (rozsudek ze dne 2. července 1974, Itálie v. Komise, bod 66 výše, bod 34).

190 Komise v duplice zpochybňuje výklad provedený Francouzskou republikou, podle kterého již ve věci, v níž bylo vydáno rozhodnutí 2000/735, provedla kompenzaci mezi krátkodobými a dlouhodobými účinky daňového opatření. V dané věci Komise tvrdí, že poté, co uvedla, že dotčený mechanismus čistě a jasně uplatňuje daňová pravidla obecného práva, vyloučila možnost považovat dotčené opatření za státní podporu. V důsledku toho v dané věci nebyla splněna podmínka selektivity.

Závěry Tribunálu

K existenci výhody

191 V projednávané věci se účastnice neshodnou v otázce, zda měla France Télécom prospěch z výhody na základě zvláštního daňového režimu.

192 V bodě 42 odůvodnění napadeného rozhodnutí definovala Komise výhodu, o které se domnívá, že z ní France Télécom měla prospěch, jako „rozdíl mezi živnostenskou daní skutečně zaplacenou společností France Télécom a živnostenskou daní, která by byla splatná na základě obecného práva od 1. ledna 1994 do 1. ledna 2003“.

193 Žalobkyně ve svých písemnostech nezpochybňují výslovně existenci nedostatečného zdanění ve prospěch France Télécom v období 1994–2002, ale vytýkají Komisi, že nesprávně oddělila toto období od období, během kterého France Télécom podléhala povinnosti paušálního odvodu (1991–1993), a že v důsledku toho nesprávně odmítla provést kompenzaci mezi daňovými toky v těchto dvou obdobích. Na jednání naopak France Télécom uplatňovala nepřesnost výpočtů, na kterých Komise založila své tvrzení, že v období 1994–2002 měl daný podnik prospěch z nedostatečného zdanění.

194 Podle čl. 87 odst. 1 ES podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li Smlouva o ES jinak. Podle ustálené judikatury je kvalifikace jako státní podpora podmíněna kumulativním splněním podmínek uvedených v čl. 87 odst. 1 ES (viz rozsudek

Soudního dvora ze dne 24. července 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Recueil, s. I-7747, body 74 a 75 a citovaná judikatura).

195 Pokud jde o pojem „výhoda“ ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, vztahuje se na všechna opatření osvobozující podnik od nákladů, které by jinak musel nést. Podle ustálené judikatury je totiž pojem „podpora“ obecnější než pojem „dotace“, protože zahrnuje nejen pozitivní plnění, jako jsou samotné dotace, ale rovněž různé formy zásahů, které snižují náklady, jež obvykle zatěžují rozpočet podniku, a které tak, aniž jsou dotacemi v užším slova smyslu, mají tutéž povahu a stejné účinky (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. prosince 2005, Itálie v. Komise, C-66/02, Sb. rozh. s. I-10901, bod 77 a citovaná judikatura).

196 Opatření, kterým veřejné orgány přiznávají určitým podnikům osvobození od daně, které sice nezpůsobuje převod státních prostředků, ale staví příjemce do výhodnější finanční situace oproti ostatním poplatníkům, je státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES (viz rozsudek ze dne 19. května 1999, Itálie v. Komise, bod 157 výše, bod 16, a ze dne 15. prosince 2005, Itálie v. Komise, bod 78 výše a citovaná judikatura).

197 Navíc povaha cílů sledovaných státními opatřeními a jejich odůvodnění nemají žádný vliv na jejich kvalifikaci jako podpory. Podle ustálené judikatury totiž článek 87 ES nerozlišuje zásahy státu podle jejich příčin či cílů, ale vymezuje je v závislosti na jejich účincích (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 2003, Španělsko v. Komise, C-409/00, Recueil, s. I-1487, bod 46 a citovaná judikatura).

198 V projednávané věci je pro účely posouzení opodstatněnosti závěru Komise o existenci výhody ve prospěch France Télécom představované nedostatečným zdaněním, z něhož měla prospěch v letech 1994 až 2002, zaprvé třeba přezkoumat otázku, zda Komise mohla přezkoumat zvláštní daňový režim nezávisle na paušálním odvodu. Zadruhé je

třeba přezkoumat, zda Komise opodstatněně odmítla provést kompenzaci mezi nedostatečným zdaněním, z něhož měla France Télécom prospěch v letech 1994 až 2002, a nadměrným zdaněním uloženým podle žalobkyň podniku v letech 1991 až 1993. Zatřetí je třeba posoudit opodstatněnost existence nedostatečného zdanění v období 1994–2002.

– K možnosti přezkumu zvláštního daňového režimu nezávisle na paušálním odvodu

199 Podle judikatury má Komise povinnost celkově zohlednit komplexní opatření pro účely určení, zda poskytují podniku, který je jejich příjemcem, hospodářskou výhodu, kterou by podnik za běžných tržních podmínek nezískal (rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 1996, SFEI a další, C-39/94, Recueil, s. I-3547, bod 60; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 15. září 1998, BP Chemicals v. Komise, T-11/95, Recueil, s. II-3235, body 169 a 170).

200 Je nesporné, že zákon 90-568 zavedl odchylný daňový režim použitelný zejména na společnost France Télécom, který se vyznačoval rozdělením na dvě etapy. V první etapě od roku 1991 do roku 1993 nebyla France Télécom podřízena žádné dani či odvodu, kromě paušálního odvodu. V druhé etapě, která byla zahájena v roce 1994 a původně neměla přesně určený termín ukončení, byla France Télécom podřízena všem daním podle obecného práva, ale v případě místních daní, včetně živnostenské daně, byla plátcem podle podmínek odchylných od obecného práva, které tvořily zvláštní daňový režim. Žalobkyně tedy správně tvrdily, že všechna ustanovení týkající se podmínek zdanění France Télécom v letech 1991 až 2002 jsou uvedena v téže kapitole výše uvedeného zákona a byla zavedena jediným právním aktem.

201 Z napadeného rozhodnutí však vyplývá, že Komise neměla za to, že dotčenou podporu představují zvláštní daňová ustanovení použitelná na France Télécom, ale nedostatečné zdanění jakožto rozdíl mezi výší odvodu na živnostenskou daň, který musí podnik

uskutečňovat, pokud podléhá daním podle obecného práva, a výší skutečně podniku uloženou na základě zvláštních daňových ustanovení, kterým podléhal (viz bod 42 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

202 Z toho plyne, že z důvodu roční splatnosti živnostenské daně stanovené v čl. 1447 bodě I a v čl. 1478 bodě I obecného daňového zákoníku (viz bod 17 výše) taková výhoda, jako je výhoda vymezená v bodě 42 odůvodnění napadeného rozhodnutí, nemohla být určena jednou provždy v konkrétním okamžiku, ale musela být určena za každý rok, kdy France Télécom podléhala živnostenské dani. Komise proto nemohla zamýšlet provedení *a priori* celkové analýzy všech relevantních ustanovení zákona 90-568 platných v letech 1991 až 2002 a naopak správně posuzovala rok po roku (viz body 54 a 58 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

203 Komise rovněž správně uvedla v bodě 36 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že pravidla použitá na France Télécom v období 1991–1993 (paušální odvod) se lišila od pravidel, která byla platná v období 1994–2002 (zvláštní daňový režim). Komise tak měla za to, že během prvního období paušální odvod zcela nahradil odvody na živnostenskou daň, kterou by společnost France Télécom platila ročně, podle obecného práva (bod 33 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Naproti tomu podle Komise podřízení France Télécom zvláštnímu daňovému režimu v druhém období vedlo každoročně k nedostatečnému zdanění ve prospěch podniku.

204 Za těchto podmínek Komise mohla, aniž porušila svoji povinnost provést celkový přezkum opatření, která by mohla být státní podporou, rozlišit ve své analýze zvláštní daňový režim od režimu paušálního odvodu.

– K možnosti kompenzace

205 Žalobkyně tvrdí, že výhoda představovaná nedostatečným zdaněním ve prospěch France Télécom v letech 1994 až 2002 je více než kompenzována výší paušálních odvodů, kterým byl podnik podřízen v letech 1991 až 1993. Pro účely odůvodnění takové kompenzace Francouzská republika a France Télécom tvrdí, že zákon 90-568 zavedl jediný režim zdanění a že paušální odvod měl výhradně daňovou povahu.

206 Podle judikatury je Komise při přezkumu opatření, které může být státní podporou, povinna zohlednit všechny jeho účinky pro potenciálního příjemce, a zejména případně odečíst zvláštní finanční zatížení, které je se zvýhodněním spojeno (rozsudek Soudního dvora ze dne 25. června 1970, Francie v. Komise, 47/69, Recueil, s. 487, bod 7).

207 Naopak samotná okolnost, že určité opatření spočívající v osvobození od daně je z pohledu příjemce kompenzováno zvýšením jiného zvláštního finančního zatížení, které nemá k prvně uvedenému opatření žádný vztah, nezbavuje prvně uvedené opatření kvalifikace jako státní podpora (rozsudek 15. prosince 2005, Itálie v. Komise, bod 195 výše, bod 34).

208 Opodstatněnost argumentu žalobkyň, podle kterého nadbytečná částka daně zaplacená společností France Télécom v letech 1991 až 1993 jako paušální odvod kompenzuje nedostatečné zdanění, z něhož měla daná společnost prospěch v letech 1994 až 2002 tedy závisí na analýze objektivních vlastností paušálního odvodu a na otázce, zda jej lze považovat za zatížení vnitřně spjaté s výhodou, která případně vyplývá pro France Télécom z jejího podřízení zvláštnímu daňovému režimu.

209 V tomto ohledu je třeba připomenout, že zákon 90-568 zavedl odchylný daňový režim použitelný zejména na společnost France Télécom, který se vyznačoval rozdělením na dvě etapy. V první etapě od roku 1991 do roku 1993 nebyla France Télécom podřízena žádné dani či odvodu, kromě paušálního odvodu. V druhé etapě, která byla zahájena v roce 1994 a původně neměla přesně určený termín ukončení, byla France Télécom podřízena všem daním podle obecného práva, ale v případě místních daní, včetně živnostenské daně, byla plátcem podle podmínek odchylných od obecného práva, vytvářejících zvláštní daňový režim.

210 Z argumentace Francouzské republiky, jež odkazuje na zprávu týkající se návrhu zákona, na jehož základě byl přijat zákon 90-568, předložený francouzskému národnímu shromáždění dne 11. dubna 1990, vyplývá, že výjimka z režimu obecného práva stanovená v článku 19 uvedeného zákona – tedy paušální odvod – byla odůvodněna snahou zajistit ve prospěch státního rozpočtu po nezbytnou dobu prostřednictvím zvláštní daně zdroje srovnatelné s odvodem placeným správou PTT až do okamžiku založení France Télécom, s ohledem na očekávaný nárůst obratu, aby zdanění France Télécom podle obecného práva vytvářelo příjmy ve srovnatelné výši (viz bod 160 výše). Paušální odvod byl mimoto stanoven každý rok ve výši zdrojů vytvořených každoročně dodatkovým rozpočtem PTT až do založení France Télécom.

211 Z povahy, cílů a dočasnosti paušálního odvodu tedy vyplývá, že každý rok, kdy byl uložen společnosti France Télécom, nahrazoval všechny běžné odvody splatné společností France Télécom za dotčený rok. Přitom souhrn těchto odvodů zahrnoval všechny přímé daně, kterým podniky běžně podléhají – tedy zejména, nikoli pouze, živnostenskou daň, ale také korporační daň a daň z nemovitostí.

212 Naproti tomu paušální odvod z důvodu své roční splatnosti a dočasnosti neměl za následek nahrazení daní, kterým by se France Télécom případně vyhnula v následujících letech. Zrušení paušálního odvodu od roku 1994 totiž vyplývá z toho, že podle odhadů potvrzených zákonodárcem podřízení France Télécom daním obecného práva a zvláštnímu daňovému režimu, pokud jde o živnostenskou daň, mělo přinést státu

prostředky srovnatelné s prostředky vytvářenými do roku 1990 dodatkovým rozpočtem PTT, které měl v letech 1991 až 1993 zajistit paušální odvod.

213 Paušální odvod tudíž nelze považovat za zatížení vnitřně spjaté se zavedením zvláštního daňového režimu, ale spíše za zvláštní zdanění France Télécom zavedené pro roky předcházející roku 1994. Komise tedy nemohla zohlednit kompenzaci požadovanou žalobkyněmi a právem provedla analýzu důsledků podřízení France Télécom zvláštnímu zdanění s ohledem na každý rok.

214 I kdyby totiž, jak tvrdí Francouzská republika, měl paušální odvod ve francouzském právu výhradně daňovou povahu, je třeba připomenout, že v letech 1991 až 1993 nahrazoval všechny platby ve prospěch státu zatěžující France Télécom, a nikoli pouze živnostenskou daň. Přitom zmírnění zatížení, jako je zvláštní daňový režim – který podřídil France Télécom v letech 1994 až 2002 platbám živnostenské daně, které byly nižší než platby požadované od podniků podle obecného práva – nelze kompenzovat uložením odlišného zvláštního zatížení – tedy, v projednávané věci, platbou nahrazující jiné daně než živnostenskou daň, a případně výplatu dividend (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 15. prosince 2005, Itálie v. Komise, bod 195 výše, bod 34).

215 Navíc pouhá okolnost, že paušální odvod a zvláštní daňový režim byly oba zavedeny zákonem 90-568 neumožňuje prokázat, že podřízení France Télécom paušálnímu odvodu bylo vnitřně spjaté se zavedením zvláštního daňového režimu. Skutečnost, že paušální odvod a zvláštní daňový režim byly zavedeny tímtéž legislativním aktem, jak bylo připomenuto v bodě 200 výše, totiž nepostačuje k prokázání, že zavedení zvláštního daňového režimu od roku 1994 odůvodnilo nezbytnost zavedení paušálního odvodu v letech 1991 až 1993, nebo že zavedení paušálního odvodu v letech 1991 až 1993 vyžadovalo zavedení zvláštního daňového režimu po roce 1994.

216 Mimoto s ohledem na podmínky určení částky paušálního odvodu, jež se každý rok rovnala prostředkům až do tehdy vytvářeným dodatkovým rozpočtem PTT, se Francouzské republice nepodařilo prokázat, ani že podmínky zdanění pro období 1991–1993 byly zavedeny s předpokladem nižšího zdanění v následujícím období. Naproti tomu skutečnost, že původně nebyl stanoven žádný časový limit pro uplatňování zvláštního daňového režimu, umožňuje předpokládat, že členský stát považoval za dostatečnou úroveň daňových prostředků vytvářených zvláštním daňovým režimem, a sama o sobě je v rozporu s logikou, podle které měl paušální odvod kompenzovat nedostatečné zdanění od roku 1994.

217 Takový argument je krom toho rovněž v rozporu s argumentem předloženým žalobkyněmi, podle kterého nebylo cílem zvláštního daňového režimu podřídit France Télécom nižšímu zdanění, než je zdanění podle obecného práva. V každém případě je třeba v tomto ohledu připomenout, že státní podpory nejsou charakterizovány jejich příčinami či cíli, ale že jsou vymezovány v závislosti na jejich účincích (viz rozsudek Španělsko v. Komise, bod 197 výše, bod 46 a citovaná judikatura).

218 Z toho vyplývá, že Komise správně odmítla provést kompenzaci mezi částkami paušálního odvodu zaplacenými společností France Télécom v letech 1991 až 1993 na jedné straně a nedostatečným zdaněním případně vyplývajícím ze zvláštního daňového režimu v letech 1994 až 2002 na druhé straně.

– K existenci nedostatečného zdanění

219 Z bodů 54 až 59 napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise se za účelem prokázání, že France Télécom nesla nižší daňové zatížení, než které by nesla v případě podřízení živnostenské dani podle obecného práva, opřela o číselné údaje sdělené Francouzskou republikou během správního řízení.

220 Je totiž nesporné, že Francouzská republika nejméně třikrát během správního řízení (viz body 39, 43 a 51 výše) sdělila Komisi údaje, z nichž plyne, že v letech 1994 až 2002 měla France Télécom každý rok prospěch z nedostatečného zdanění. Přesnou částku dotčené podpory nemohla Komise určit z důvodu nejednotnosti údajů poskytnutých členským státem, ale v bodě 59 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že daná částka se pohybuje v rozmezí, jehož nejnižší a nejvyšší částky vyplývají z pouhého převzetí údajů sdělených francouzskými orgány (viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Komise v. Francie, bod 87 výše, body 31 až 35).

221 Je pravda, že během správního řízení francouzské orgány trvaly na přibližnosti odhadu ze dne 15. května 2003 a odhadu ze dne 5. července 2004. Avšak jak během správního řízení, tak ve svých písemnostech před Soudem se opíraly o dané údaje za účelem prokázání, že France Télécom byla podřízena vyššímu daňovému zatížení, než jaké by plynulo z uplatnění obecného práva v období 1991–2002 jako celku.

222 V odpověď na rozhodnutí o zahájení řízení uvedly francouzské orgány v dopise ze dne 15. května 2003 (viz bod 39 výše) následující:

„Tato analýza, která je konečná, s výhradou přezkumu spisů Komise a připomínek třetích osob, potvrzuje, že France Télécom neměla v důsledku daňového režimu, který se na ni vztahoval v letech 1991 až 2002, prospěch z výhody, která by mohla představovat státní podporu.

France Télécom totiž ani zdaleka nebyla v důsledku zvláštního daňového režimu, kterému podléhala, příjemcem státní podpory, ale naopak odvedla značnou částku nadměrného zdanění přesahující 1,4 miliardy eur bez aktualizace.“

223 Je tedy třeba konstatovat, že údaje předané Komisi během správního řízení byly označované za přibližné, ale nikoli pochybné, pokud jde o existenci nedostatečného zdanění ve prospěch France Télécom v letech 1994 až 2002.

224 Za těchto podmínek France Télécom na jednání zbytečně tvrdila, že údaje použité Komisí v napadeném rozhodnutí byly výsledkem extrapolace a nebyly pravdivé. Legalita rozhodnutí v oblasti státních podpor totiž musí být posuzována v závislosti na informacích, které mohla mít Komise k dispozici v okamžiku, kdy jej přijala (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. dubna 2008, Nuova Agricast, C-390/06, Sb. rozh. s. I-2577, bod 54 a citovaná judikatura).

225 Komise tudíž správně konstatovala, že v letech 1994 až 2002 měla France Télécom každý rok prospěch ze selektivní výhody představované existencí nedostatečného zdanění.

K odůvodnění prostřednictvím koherence daňového systému

226 France Télécom tvrdí, že nedostatečné zdanění, z něhož měla prospěch, je odůvodněno obecnou strukturou daňového systému, a nepředstavuje tedy státní podporu.

227 Článek 87 odst. 1 ES zakazuje státní podpory, které „zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby“, tj. selektivní podpory (viz rozsudek ze dne 15. prosince 2005, Itálie v. Komise, bod 195 výše, bod 94; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 8. listopadu 2001, Adria-Wien Pipeline a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, Recueil, s. I-8365, bod 34).

228 Pro účely uplatnění čl. 87 odst. 1 ES je třeba určit, zda státní opatření může v rámci daného právního režimu zvýhodnit určité podniky nebo určitá odvětví výroby v porovnání s jinými podniky, které se nacházejí ve srovnatelném faktické a právní situaci z hlediska cíle sledovaného předmětným opatřením (viz rozsudek Adria-Wien Pipeline a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, bod 227 výše, bod 41 a citovaná judikatura).

229 Z ustálené judikatury nicméně vyplývá, že pojem „státní podpora“ nezahrnuje státní opatření zavádějící rozlišení mezi podniky, a tedy *a priori* selektivní, pokud toto rozlišení vyplývá z povahy nebo systematiky daňové soustavy, do níž tato opatření patří (rozsudek Soudního dvora ze dne 6. září 2006, Portugal v. Komise, C-88/03, Sb. rozh. s. I-7115, bod 52; viz rovněž v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 2. července 1974, Itálie v. Komise, bod 66 výše, bod 33, a ze dne 15. prosince 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, Sb. rozh. s. I-11137, bod 51).

230 Odůvodnění založené na povaze či obecné systematice daňového systému odkazuje na soudržnost daňového opatření s vnitřní logikou daňového systému, do něhož patří (viz rozsudek Diputación Foral de Álava v. Komise, bod 154 výše, bod 59 a citovaná judikatura).

231 V projednávané věci nevzbuzuje *a priori* selektivní povaha dotčené podpory žádné pochybnosti, neboť ze zákona 90-568 vyplývá, že zvláštní daňový režim se vztahoval na France Télécom a jeden další podnik. Je tedy nesporné, že zvláštní daňový režim je odchylným daňovým režimem ve vztahu k pravidlům použitelným v oblasti živnostenské daně na všechny podniky nacházející se v situaci srovnatelné se situací France Télécom vzhledem k cílům sledovaným uvedenou daní stanovenou podle platební schopnosti poplatníků posuzované podle hospodářských kritérií v závislosti na významu činností vykonávaných danými podniky na území územněsprávních celků nebo tam, kde mají provozovny (viz body 16 až 24 výše).

232 Ohledně otázky, zda je zvláštní daňový režim odůvodněn povahou a systematikou daňového systému, je třeba úvodem poznamenat, že takový argument Francouzská republika nepředložila ani během správního řízení, ani v rámci této žaloby. Přitom, jak správně poznamenala Komise, důkazní břemeno ohledně existence takového odůvodnění v zásadě nese členský stát. Z toho vyplývá, že se France Télécom v rámci této žaloby nemůže na podporu své argumentace opírat o skutečnosti, o kterých Komise nevěděla v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí (viz v tomto smyslu rozsudek Nuova Agricast, bod 224 výše, bod 54 a citovaná judikatura).

233 Na podporu tvrzení, že zvláštní daňový režim je odůvodněn vnitřní logikou daňového systému použitelného na podniky vykonávající svoji činnost ve Francii uplatňuje France Télécom dva argumenty.

234 Na jedné straně bylo cílem zvláštního daňového režimu zabránit „převedení“ výnosu z živnostenské daně placené společností France Télécom ze státu na územněsprávní celky.

235 V tomto ohledu France Télécom nijak neprokázala, že nebylo možné, aby stát stanovil, že od roku 1994 bude živnostenská daň uložená podniku vybírána podle podmínek obecného práva, a poté započtena do státního rozpočtu spíše než do rozpočtu jednotlivých územněsprávních celků, kde měl podnik provozovny.

236 Proto i za předpokladu, že by cíl spočívající v přidělení živnostenské daně placené společností France Télécom státu mohl odůvodnit odchylná opatření, která se na daný podnik vztahovala, a i navzdory tomu, že živnostenská daň je daní, jejíž výnos je přidělen územněsprávním celkům, je třeba konstatovat, že žalobkyně neprokázala, že téhož cíle nemohlo být dosaženo opatřeními, která by jí neposkytla žádnou výhodu.

237 France Télécom tedy v žádném případě nemůže důvodně tvrdit, že selektivní výhoda, z níž měla prospěch, je nezbytným důsledkem toho, že výnos z živnostenské daně, kterou jí uložil zvláštní daňový režim, byl určen do státního rozpočtu.

238 Na druhé straně byl podle France Télécom uvedený odchylný režim vynucen obtížemi se zavedením obecního zdanění od roku 1991, hlavně z důvodu neexistence účetního systému přizpůsobeného rozdělení základů živnostenské daně.

239 Je však třeba poznamenat, že zvláštní daňový režim vstoupil v platnost v roce 1994, tedy během čtvrtého roku po transformaci správy PTT na podnik. Přitom ačkoli France Télécom uvedla, že v roce 1990 nebyly údaje z aktuálního účetnictví nezbytné ke stanovení živnostenské daně za jednotlivé provozovny bezprostředně dostupné, neposkytla naproti tomu žádné odůvodnění, které by mohlo prokázat, že rozdělení základů živnostenské daně na jednotlivé obce, k němuž nakonec přistoupila pro účely daně stanovené za rok 2003, nemohlo být prováděno od počátku 90. let. Údaje relevantní pro zdanění stanovené za rok 1994 totiž byly údaje týkající se roku 1992, který byl referenčním obdobím pro dané zdanění (viz bod 21 výše).

240 Žádný z argumentů předložených společností France Télécom tudíž neprokazuje, že by odchylný daňový režim, který byl uplatňován a který poskytoval danému podniku výhodu, byl odůvodněn povahou a systematikou daňového systému.

241 Z výše uvedeného vyplývá, že žádný z argumentů uplatněných žalobkyněmi nemůže uspět a že první žalobní důvod Francouzské republiky, jakož i druhý žalobní důvod France Télécom musí být zamítnuty.

6. *K uplatnění zásady ochrany legitimního očekávání*

Argumenty účastnic řízení

242 Francouzská republika svým čtvrtým žalobním důvodem, uplatněným podpůrně, a France Télécom první částí svého čtvrtého žalobního důvodu připomínají, že podle článku 14 nařízení č. 659/1999 nemůže Komise vyžadovat navrácení podpory, pokud by to bylo v rozporu s obecnými zásadami práva Společenství, a že zásada ochrany legitimního očekávání, jakož i zásada právní jistoty jsou obecnými zásadami práva Společenství. Komise ve své zprávě K(2004) 434 ze dne 9. února 2004 o uplatňování pravidel v oblasti státních podpor na opatření týkající se přímého zdaňování podniků mimo jiné připustila, že zásada ochrany legitimního očekávání může být v mimořádných případech překážkou rozhodnutí o navrácení podpory, zejména jestliže byl v minulosti podobný režim považován za režim nespadající do působnosti čl. 87 odst. 1 ES nebo byl prohlášen za slučitelný se společným trhem.

243 Ohledně působnosti uvedené zásady France Télécom tvrdí, že z ustálené judikatury Soudního dvora a Tribunálu vyplývá, že možnost dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání mají všechny hospodářské subjekty, u nichž určitý orgán vyvolal podložené naděje [rozsudek Soudního dvora ze dne 11. března 1987, Van den Bergh en Jurgens a Van Dijk Food Products (Lopik) v. EHS, 265/85, Recueil, s. 1155, bod 44].

244 France Télécom uznává, že podniky, které jsou příjemci podpory, mohou mít v zásadě legitimní očekávání, že byla při poskytování podpory zachována pravidla pouze v případě, že podpora byla poskytnuta v souladu s postupem upraveným článkem 88 ES a že s řádnou péčí postupující hospodářský subjekt musí být běžně schopen ujistit se o tom, že byl tento postup dodržen. Judikatura však nevyloučila možnost příjemce podpory dovolávat se mimořádných okolností, které by v něm mohly vzbudit legitimní očekávání, že podpora byla poskytnuta v souladu s pravidly (rozsudek Soudního dvora ze dne 20. září 1990, Komise v. Německo, C-5/89, Recueil, s. I-3437, bod 16) a Komise

tuto možnost uznala ve svých rozhodnutích [bod 80 odůvodnění rozhodnutí Komise 2004/76/ES ze dne 13. května 2003 o státní podpoře poskytnuté Francií ve prospěch ústředí a logistických center (Úř. věst. 2004, L 23, s. 1)].

245 V projednávané věci je France Télécom toho názoru, že existují mimořádné okolnosti, které v ní vzbudily legitimní očekávání v to, že zvláštní daňový režim nepředstavuje výhodu, která by mohla být kvalifikována jako státní podpora.

246 Francouzská republika a France Télécom připomínají, že daňový režim přezkoumaný Komisí v projednávané věci je režim zavedený články 18 až 21 zákona 90-568, jak vyplývá zejména z bodů 28, 32 a 61 rozhodnutí o zahájení řízení a z bodů 17 a 21 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

247 Přitom článek 21 zákona 90-568 již byl předmětem přezkumu ze strany služeb Komise na základě stížnosti podané dne 4. května 1990 a týkající se zvláštních pravidel podřízení společnosti La Poste živnostenské dani. Rozhodnutím ze dne 8. února 1995 (Úř. věst. 1995, C 262, s. 11, dále jen „rozhodnutí o společnosti La Poste“) Komise připustila, že daňová výhoda zavedená ve prospěch La Poste článkem 21 zákona 90-568 nepředstavuje podporu ve smyslu článku 87 odst. 1 ES. Dané rozhodnutí bylo potvrzeno Soudem v rozsudku ze dne 27. února 1997, FFSA a další v. Komise (T-106/95, Recueil, s. II-229). Při přezkumu uvedeného ustanovení se Komise nezbytně musela seznámit s pravidly týkajícími se režimu živnostenské daně použitelného na France Télécom. Přitom pokud měla pochybnost ohledně otázky, zda posledně uvedený režim představoval podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, měla na základě povinnosti řádné péče zahájit vyšetřovací řízení podle čl. 88 odst. 3 ES. Vzhledem k tomu, že takové řízení zahájeno nebylo a vzhledem k mimořádným okolnostem projednávané věci, mohly společnost France Télécom a francouzské orgány důvodně chovat legitimní očekávání ve slučitelnost režimu živnostenské daně plynoucího ze zákona 90-568 s čl. 87 odst. 1 ES.

248 Francouzská republika a France Télécom uvádí čtyři doplňující argumenty na podporu své teze, podle nichž zásada ochrany legitimního očekávání v projednávané věci brání navrácení státní podpory identifikované Komisí.

249 Zaprvé okolnosti projednávané věci jsou podobné okolnostem ve věci, v níž byl vydán rozsudek Soudu ze dne 1. července 2004, Salzgitter v. Komise (T-308/00, Sb. rozh. s. II-1933).

250 Zadruhé přesvědčení francouzských orgánů a France Télécom bylo o to silnější, že cílem zvláštního daňového režimu nebylo poskytnout France Télécom ani nejmenší výhodu, ale výhradně zajistit, aby progresivní podřízení France Télécom daňovým pravidlům obecného práva mělo neutrální účinky na státní rozpočet. Na rozdíl od daňových podpor, jež obvykle představují osvobození od daně nebo snížení daně, v projednávané věci nešlo o nic takového. Naopak až do roku 1999 byly France Télécom a francouzské orgány přesvědčeny, že zvláštní daňový režim měl v porovnání s obecným právem za následek nadměrné zdanění. France Télécom nemohla tušit, že zvláštní daňový režim může představovat státní podporu.

251 Zatřetí v rozhodnutí 2006/621/ES ze dne 2. srpna 2004 o státní podpoře, kterou Francie poskytla společnosti France Télécom (Úř. věst. 2006, L 257, s. 11) měla Komise za to, „že [France Télécom] mohl[a] mít podle zákona důvěru [legitimní očekávání], pokud se jedná o skutečnost, že jednání [Francouzské republiky] nevytvářelo [nepředstavovalo] státní podporu“, a proto „nařizovat […] navrácení podpory by bylo v protikladu s obecnými zásadami práva Společenství“ (bod 264 odůvodnění). Přitom v projednávané věci France Télécom nevěděla o skutečnosti, že měla prospěch z výhody, až do okamžiku, kdy francouzské orgány provedly první simulace. Do té doby, tedy přinejmenším do roku 2000, měla France Télécom spíše za to, že zvláštní podmínky jejího podřízení živnostenské dani představují konkurenční znevýhodnění ve vztahu k územněsprávním celkům. Mimoto požadovala sladění svého zvláštního daňového režimu s obecným právem.

252 Začtvrté Komise neměla k datu napadeného rozhodnutí dostatečně ustálenou rozhodovací praxi a žádný režim zdanění srovnatelný s opatřeními dotčenými v projednávané věci nebyl považován za státní podporu.

253 V replice Francouzská republika zpochybňuje argument Komise, podle kterého se nemohla opírat o zásadu ochrany legitimního očekávání, když dotčený režim neoznámila. Pak by možnost dovolávat se dané zásady měl jak příjemce podpory, tak členský stát, který podporu poskytl. Dosah judikatury dovolávané Komisí je omezen na žalobu pro nesplnění povinnosti a tato judikatura nebrání tomu, aby se členský stát dovolával dodržení dané zásady, pokud jde o příjemce podpory, v rámci žaloby na neplatnost.

254 Komise zaprvé tvrdí, že se členský stát nemůže dovolávat zásady ochrany svého legitimního očekávání ani legitimního očekávání příjemce podpory, pokud Komisi novou podporu neoznámil. V důsledku toho nemůže zásada ochrany legitimního očekávání vzhledem k neoznámení sporných opatření Francouzskou republikou bránit povinnosti zajistit navrácení podpory poskytnuté protiprávně (rozsudky Soudního dvora Komise v. Německo, bod 244 výše, body 14 a 17, a ze dne 11. listopadu 2004, Demesa a Territorio Histórico de Álava v. Komise, C-183/02 P a C-187/02 P, Sb. rozh. s. I-10609, bod 44; rozsudky Soudu ze dne 15. září 1998, BFM a EFIM v. Komise, T-126/96 a T-127/96, Recueil, s. II-3437, bod 69, a ze dne 10. dubna 2003, Scott v. Komise, T-366/00, Recueil, s. II-1763, bod 61).

255 Komise zadruhé tvrdí, že v rozhodnutí o La Poste nepřezkoumala ani nezaujala postoj k ustanovením zákona 90-568 týkajícím se režimu živnostenské daně použitelného na France Télécom. Přitom vzhledem k tomu, že daná ustanovení nebyla oznámena, nemohlo být mlčení Komise vykládáno jako souhlas (rozsudky Demesa a Territorio Histórico de Álava v. Komise, bod 254 výše, bod 52).

256 V každém případě má Komise za to, že vzhledem k tomu, že Soud v rozsudku FFSA a další v. Komise, bod 247 výše rozhodl, že ustanovení zákona 90-568 týkajícího se La Poste představují podporu slučitelnou se společným trhem, nemůže Francouzská republika legitimně založit svá očekávání ohledně toho, že ustanovení použitelná na France Télécom nepředstavují podporu. Francouzské orgány měly za těchto podmínek dotčená ustanovení oznámit (rozsudek Demesa a Territorio Histórico de Álava v. Komise, bod 254 výše, body 48 až 50).

257 Komise zatřetí tvrdí, že odkaz na rozhodnutí 2006/621 je neúčinný, neboť okolnosti projednávané věci se liší od okolností věci, v níž bylo vydáno uvedené rozhodnutí.

258 Komise začtvrté tvrdí, že přijetím napadeného rozhodnutí nezměnila politiku vůči podporám daňové povahy, ale uplatnila na situaci v projednávané věci objektivní pravidla stanovená čl. 87 odst. 1 ES.

Závěry Tribunálu

259 Podle ustálené judikatury, i když neexistuje příslušná právní úprava, má možnost dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání každý jednotlivec, u něhož orgán tím, že mu poskytl konkrétní ujištění, vyvolal podloženou naději [viz rozsudek Van den Bergh en Jurgens a Van Dijk Food Products (Lopik) v.EHS, bod 243 výše, bod 44, a rozsudek Soudu ze dne 21. července 1998, Mellett v. Soudní dvůr, T-66/96 a T-221/97, Recueil FP, s. I-A-449 a II-1305, bod 104 a citovaná judikatura].

260 Taková ujištění jsou tvořena bez ohledu na formu, ve které jsou sdělena, přesnými, nepodmíněnými a shodujícími se informacemi z oprávněných a spolehlivých zdrojů.

Naproti tomu se nikdo nemůže dovolávat porušení této zásady, pokud neexistují konkrétní ujištění, která by mu správa poskytla (viz rozsudek Soudu ze dne 14. února 2006, TEA-CEGOS a další v. Komise, T-376/05 a T-383/05, Sb. rozh. s. II-205, bod 88 a citovaná judikatura).

261 Z uvedené zásady, která se uplatní obzvlášť v oblasti kontroly státních podpor na základě článku 14 nařízení č. 659/1999, vyplývá, že se ochrany legitimního očekávání příjemce podpory lze dovolávat (rozsudek Komise v. Německo, bod 244 výše, bod 16) za podmínky, že příjemce má k dispozici dostatečně konkrétní ujištění plynoucí z pozitivního jednání Komise, která mu umožňují mít za to, že dotčené opatření nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES. Naopak pokud Komise nezaujme výslovné stanovisko k opatření, které jí bylo oznámeno, nemůže mlčení tohoto orgánu bránit na základě zásady ochrany legitimního očekávání podniku, který je příjemcem státní podpory, navrácení podpory plynoucí z tohoto opatření (viz v tomto smyslu rozsudek Demesa a Territorio Histórico de Álava v. Komise, bod 254 výše, bod 44).

262 Tudíž s ohledem na kogentní povahu kontroly státních podpor prováděné Komisí na základě článku 88 ES mohou podniky, které jsou příjemci podpory, v zásadě mít legitimní očekávání, že při poskytování podpory byla zachována pravidla, pouze v případě, že podpora byla poskytnuta v souladu s postupem upraveným článkem 88 ES. S řádnou péčí postupující hospodářský subjekt musí totiž být běžně schopen ujistit se o tom, že byl tento postup dodržen. V důsledku toho se ani členský stát, jehož orgány poskytly podporu v rozporu s pravidly stanovenými v článku 88 ES, nemůže dovolávat legitimního očekávání příjemců, aby se vyhnul povinnosti přijmout opatření nezbytná k výkonu rozhodnutí Komise, které nařizuje navrácení podpory (viz rozsudky Soudního dvora Komise v. Německo, bod 244 výše, body 14 a 17, a ze dne 19. června 2008, Komise v. Německo, C-39/06, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 24 a citovaná judikatura).

263 Je pravda, že nelze vyloučit možnost příjemce protiprávní podpory uplatnit mimořádné okolnosti, které legitimně mohly vyvolat jeho očekávání, že tato podpora byla poskytnuta v souladu s pravidly, a bránit v důsledku toho jejímu navrácení [viz

v tomto smyslu rozsudky Soudu BFM a EFIM v. Komise, bod 254 výše, bod 70, a ze dne 5. srpna 2003, P & O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya v. Komise, T-116/01 a T-118/01, Recueil, s. II-2957, body 201 a 204].

264 V projednávané věci je nesporné, že dotčená podpora nebyla oznámena, neboť byla přezkoumána Komisí na základě stížnosti podané poté, co byla poskytnuta první část podpory – tedy nedostatečné zdanění, z něhož měla France Télécom prospěch v roce 1994. Je tedy třeba učinit závěr, že ani Francouzská republika, ani France Télécom se v zásadě nemohou dovolávat zásady ochrany legitimního očekávání příjemce dotčené podpory, aby zvrátily rozhodnutí o navrácení podpory, ledaže by prokázaly existenci mimořádných okolností, které mohly založit legitimní očekávání France Télécom, že dotčená podpora byla poskytnuta v souladu s pravidly.

265 Mimořádná okolnost uplatňovaná v tomto smyslu Francouzskou republikou a společností France Télécom spočívá v přezkumu článku 21 zákona 90-568 Komisí, na základě kterého Komise v rozhodnutí o La Poste učinila závěr, že snížení daňových základů na 85 % jejich hodnoty, použitelné na společnost La Poste – ale nikoli na France Télécom – podle čl. 21 bodu I 3, nepředstavuje státní podporu. Žalobkyně poznamenávají, že zvláštní daňový režim byl zaveden tímtéž článkem a že byl rovněž použitelný na La Poste. Přitom Komise neměla při daném přezkumu za to, že daný režim představuje státní podporu.

266 Zaprvé je třeba v tomto ohledu uvést, že podle samotných žalobkyň Komise nezaujala žádné stanovisko ke zvláštnímu daňovému režimu. Přitom možnost dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání předpokládá, že se příjemce může dovolávat konkrétních ujištění ze strany správního orgánu (viz bod 260 výše).

267 Zadruhé ze samotného znění rozhodnutí o La Poste vyplývá, že ostatní ustanovení článku 21 zákona 90-568, zejména ustanovení o živnostenské dani a o zvláštním daňovém režimu, nebyla přezkoumána. Mlčení Komise ohledně zvláštního daňového

režimu v rozhodnutí o La Poste tedy nemůže stačit k založení legitimního očekávání La Poste ani *a fortiori* legitimního očekávání France Télécom, že daný daňový režim nepředstavuje státní podporu (viz v tomto smyslu rozsudek Demesa a Territorio Histórico de Álava v. Komise, bod 254 výše, bod 44).

268 Zatřetí, jak tvrdí Komise v žalobní odpovědi, posouzení uvedené v rozhodnutí o La Poste, podle kterého snížení dotčených daňových základů v dané věci nepředstavuje státní podporu, bylo vyvráceno Soudem v rozsudku FFSA a další v. Komise, bod 247 výše. V bodech 167 a 168 daného rozsudku totiž Soud rozhodl, že dotčená ustanovení článku 21 zákona 90-568 zaváděla státní podporu spadající do působnosti čl. 87 odst. 1 ES, ačkoli byla slučitelná se společným trhem z důvodu výjimky stanovené v čl. 86 odst. 2 ES ve prospěch veřejných podniků. Kasační opravný prostředek podaný proti uvedenému rozsudku byl Soudním dvorem zamítnut (usnesení ze dne 25. března 1998, FFSA a další v. Komise, C-174/97 P, Recueil, s. I-1303). Takže i za předpokladu, že by rozhodnutí o La Poste mohlo vést Francouzskou republiku a France Télécom k očekávání, že opatření stanovená v článku 21 zákona 90-568 nepředstavují státní podporu, je prokázáno, že taková očekávání jsou neopodstatněná a nepatří mezi ty, jejichž ochranu zajišťuje zásada ochrany legitimního očekávání.

269 Začtvrté v každém případě je třeba poznamenat, že v den, kdy měla být oznámena dotčená podpora – tedy před datem splatnosti živnostenské daně uložené France Télécom za rok 1994 – Komise dosud nepřijala rozhodnutí o La Poste.

270 V důsledku toho je třeba konstatovat, že Francouzská republika a France Télécom neprokázaly existenci mimořádných okolností, které by jim umožnily dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání.

271 Žádný z dalších argumentů žalobkyň nemůže toto posouzení zpochybnit.

272 Zaprvé totiž Francouzská republika odkazuje na zprávu K(2004) 434 ze dne 9. února 2004 o uplatňování pravidel v oblasti státních podpor na opatření týkající se přímého zdaňování podniků. Za předpokladu, že žalobkyně zamýšlí tvrdit, že daná zpráva je pro Komisi závazná, postačí uvést, že zpráva zejména uvádí, že „povolení jedné části režimu nijak nepředpokládá soulad ostatních aspektů téhož režimu s pravidly Smlouvy". Samotné znění zprávy tedy vylučuje možnost, že ze schválení opatření zavedeného v čl. 21 bodě I 3 zákona 90-568 lze vyvodit argument ve prospěch závěru, že opatření zavedená ostatními ustanoveními téhož článku byla povolena.

273 Zadruhé nelze přijmout ani argument Francouzské republiky, podle kterého jsou okolnosti projednávané věci podobné okolnostem ve věci, ve které byl vydán rozsudek Salzgitter v. Komise, bod 249 výše. V dané věci totiž Soud rozhodl, že okolnost, že se příjemce podpory nemůže dovolávat zásady ochrany legitimního očekávání, protože podpora nebyla oznámena, nezbavuje příjemce možnosti dovolávat se porušení zásady právní jistoty.

274 Přitom věc, ve které byl vydán rozsudek Salzgitter v. Komise, bod 249 výše, se vyznačovala zvláštními okolnostmi, včetně vydání rozhodnutí nevznést námitky proti ustanovení, na základě kterého byla dotčená podpora poskytnuta, částečného a implicitního zpětvzetí daného rozhodnutí, změny analýzy ze strany Komise, nejistoty ohledně otázky, zda nové uplatnění sporného ustanovení má být oznámeno, a dlouhé nečinnosti Komise, ačkoli jí byla existence dotčené podpory známa.

275 Pro srovnání je třeba uvést, že v projednávané věci ustanovení zákona 90-568, na kterých se zakládá zvláštní daňový režim, nebyla Komisi oznámena, a nemohla tedy být předmětem rozhodnutí nevznést námitky.

276 V tomto ohledu a zatřetí nelze přijmout argument žalobkyň, podle kterého Francouzská republika nemusela zvláštní daňový režim oznamovat, protože nebylo zjevné, že by francouzský zákonodárce měl v úmyslu poskytnout France Télécom podporu. Na jedné straně totiž nemá úmysl členského státu vliv na existenci státní podpory (viz bod 198 výše). Na druhé straně je oznámení opatření, které by mohlo podniku poskytnout výhodu prostředkem stanoveným Smlouvou, jež umožňuje členským státům ujistit se, že neposkytují protiprávní státní podporu, a podnikům ujistit se, že z takové podpory nemají prospěch. Přitom vzhledem k tomu, že zvláštní daňový režim zavádí režim zdanění živnostenskou daní, který se odchyluje od obecného práva a týká se dvou podniků, nelze *a priori* vyloučit, že jde o státní podporu. Je tudíž nesporné, že zvláštní daňový režim nebyl Komisi oznámen. V tomto ohledu je třeba připomenout, že v případě neexistence mimořádných okolností, jestliže je podpora poskytnuta bez předchozího oznámení Komisi, takže je na základě čl. 88 odst. 3 ES protiprávní, nemůže mít příjemce podpory v tento okamžik legitimní očekávání, že tato podpora byla poskytnuta v souladu s pravidly (viz v tomto smyslu rozsudek Demesa aTerritorio Histórico de Álava v. Komise, bod 254 výše, bod 45).

277 Začtvrté, jak tvrdí Komise, podmínky, za kterých lze uznat ochranu legitimního očekávání jsou vlastní každé věci. Okolnost, že Komise uznala, že se France Télécom mohla dovolávat této zásady ve věci, v níž bylo vydáno rozhodnutí 2006/621, je sama o sobě irelevantní ve vztahu k otázce, zda může podnik požívat tuto ochranu v projednávané věci.

278 Konečně zapáté je třeba rovněž zamítnout argument Francouzské republiky, podle kterého Komise neměla v dané oblasti ustálenou rozhodovací praxi. Taková neexistence rozhodovací praxe, i kdyby byla prokázána, totiž nemůže podpořit tezi, podle které žalobkyně mohly legitimně očekávat, že zvláštní daňový režim není státní podporou.

279 Z výše uvedeného vyplývá, že argumenty žalobkyň nemohou být přijaty, a že je třeba v důsledku toho odmítnout čtvrtý žalobní důvod předložený Francouzskou republikou, jakož i první část čtvrtého žalobního důvodu předloženého společností France Télécom.

7. *K možnosti nařídit navrácení podpory v neurčité výši a k dodržování zásady právní jistoty*

Argumenty účastnic řízení

280 France Télécom v druhé části čtvrtého žalobního důvodu tvrdí, že možnost přesně určit částku podpory neslučitelné se společným trhem je podmínkou jejího navrácení a má za to, že hypotetická povaha částky, která má být navrácena, je v rozporu se zásadou právní jistoty.

281 France Télécom uvádí, že zásadu právní jistoty nelze omezit na podmínky požadované pro vznik legitimního očekávání u příjemce podpory (rozsudek Salzgitter v. Komise, bod 249 výše), a že tato zásada vyžaduje, aby všechny správní akty s právními účinky byly jasné a přesné, aby se dotčená osoba mohla jednoznačně seznámit se svými právy a povinnostmi, a přijmout v důsledku toho vhodná opatření (rozsudek Soudního dvora ze dne 1. října 1998, Langnese-Iglo v. Komise, C-279/95 P, Recueil, s. I-5609, bod 78). V souladu s touto zásadou tedy měla Komise poskytnout Francouzské republice informace umožňující bez přílišných obtíží určit částku podpory, která měla být navrácena, a zejména stanovit parametr umožňující změřit rozsah protisoutěžních výhod, z nichž měla France Télécom prospěch (rozsudky Soudního dvora ze dne 12. července 1973, Komise v. Německo, 70/72, Recueil, s. 813; ze dne 13. července 1988, Francie v. Komise, 102/87, Recueil, s. 4067, bod 33, a ze dne 12. října 2000, Španělsko v. Komise, C-480/98, Recueil, s. I-8717, bod 25).

282 Komise se přitom omezila na stanovení orientačního rozpětí, aniž upřesnila nezbytné parametry pro výpočet částky, která má být navrácena. Napadené rozhodnutí tedy nelze považovat za akt s jasnými a přesnými právními účinky, a to v rozporu se zásadou právní jistoty.

283 Ve skutečnosti se ukazuje nemožné přesně vypočítat rozdíl mezi platbami živnostenské daně uložené France Télécom před rokem 2003 a částkou daně, kterou by France Télécom musela odvést, kdyby byla uložena za podmínek obecného práva.

284 France Télécom totiž nedisponovala analytickým účetnictvím umožňujícím rozdělit základ daně podle jednotlivých obcí, přičemž první dostupné údaje se týkaly roku 2001, který v souladu s článkem 1467 A obecného daňového zákoníku představuje referenční období pro stanovení daně dlužné za rok 2003 (viz bod 21 výše). France Télécom má přibližně 19 000 provozoven, jež doznaly významné změny v letech 1991 až 2000, což znemožnilo jakékoli skutečné rozdělení základů daně za roky předcházející roku 2001.

285 Navíc nemožnost rozdělit daňové základy pro účely výpočtu dně, kterou by France Télécom měla normálně zaplatit, měla za následek, že bylo rovněž nemožné určit skutečné uplatnitelné místní sazby, jež krom toho již také nejsou k dispozici. Částky sdělené Komisi v květnu 2003 byly získány za roky 1994 až 1999 z národní průměrné sazby France Télécom vypočtené prostřednictvím lineární extrapolace z národní vážené průměrné sazby.

286 Údaje předané v červenci 2004 jsou spolehlivější, protože byly získané z částky skutečně uložené France Télécom v souladu s obecným právem za rok 2003, ale pokud jde o předchozí roky spočívají rovněž na fiktivní rekonstrukci prostřednictvím extrapolace.

287 Za těchto podmínek mohou údaje předané Francouzskou republikou během správního řízení mít pouze orientační a silně přibližnou povahu, na což byla Komise řádně upozorněna. Správní orgán to zohlednil, jak dosvědčuje zápis ze setkání kolegia členů Komise, během kterého bylo přijato napadené rozhodnutí. Je tedy nemožné spočítat přesnou výši výhody, z níž měla prospěch společnost France Télécom, na základě parametrů definovaných v napadeném rozhodnutí. Přitom v rozhodnutí 2003/216 a 2006/621 Komise z nemožnosti vypočítat výši zjištěné podpory vyvodila, že nelze nařídit její navrácení.

288 Komise úvodem tvrdí, že podle ustálené judikatury se může omezit na konstatování povinnosti vrátit podporu a ponechat na vnitrostátních orgánech výpočet přesné výše podpory, která má být navrácena.

289 Komise dále tvrdí, že neexistence přesných účetních údajů nebrání navrácení podpory, pokud může být podpora přesně určena. Přitom v napadeném rozhodnutí byla podpora přesně určena jako nedostatečné zdanění odpovídající rozdílu mezi zdaněním živnostenskou daní, které by bylo uloženo France Télécom, pokud by podléhala obecnému právu, a zdaněním skutečně uloženým danému podniku v letech 1994 až 2002. Přesné vyčíslení dotčené podpory nemá vliv na legalitu napadeného rozhodnutí, ale patří do fáze jeho výkonu, která spočívá na povinnosti loajální spolupráce mezi Komisí a členskými státy stanovené v článku 10 ES.

290 Zaprvé je v tomto ohledu použití metody extrapolace dostupných údajů přípustné. Tato metoda byla mimo jiné Francouzskou republikou použita během správního řízení a vedla ke dvěma řadám výsledků, jež byly použity v napadeném rozhodnutí ke stanovení orientačního rozpětí, v němž se nachází částka, která má být navrácena.

291 Orientační povaha těchto částek byla řádně zohledněna kolegiem členů Komise [PV (2004) 1667 v konečném znění, dne 19. a 20. července 2004, bod 20.1, s. 34], a v důsledku toho byl doplněn pojem „zhruba“ do bodu 59 odůvodnění napadeného rozhodnutí prostřednictvím opravy přijaté dne 19. ledna 2005 [K(2005) 75 v konečném znění] a oznámené téhož dne Francouzské republice.

292 Zadruhé nelze vážně tvrdit, že nebylo možné zjistit výši daně, kterou by France Télécom musela nést, kdyby podléhala obecnému právu.

293 Zaprvé se francouzské orgány postupně opíraly o dvě řady údajů předložené dne 15. května 2003 a 29. ledna 2004, které předložily jako dostatečně důvěryhodné pro účely prokázání neexistence výhody pro France Télécom v období 1991–2002. Přitom teprve když Francouzská republika pochopila, že Komise se chystá nepřipustit argument vycházející z kompenzace mezi paušálním odvodem uloženým France Télécom za období 1991 až 1993 a nedostatečným zdaněním plynoucím ze zvláštního daňového režimu v letech 1994 až 2002, poprvé uplatnila, že její odhady nebyly spolehlivé.

294 Zadruhé jsou neopodstatněná tvrzení, podle kterých nejsou dostupné informace nezbytné k určení výše plateb živnostenské daně, kterou by za běžných podmínek France Télécom platila v letech 1994 až 2002.

295 Je totiž nepravděpodobné, že by France Télécom neznala s dostatečnou přesností zeměpisné rozmístění svých aktiv v nepříliš vzdáleném období. Ohledně daňových sazeb odhlasovaných v dotčených letech územněsprávními celky na území, kde měla France Télécom provozovny, jde o veřejné údaje, jejichž zmizení je naprosto nevysvětlitelné.

Závěry Tribunálu

296 Je třeba úvodem připomenout, že v odpovědi na otázky položené Soudem Francouzská republika uvedla, že po vydání rozsudku Komise v. Francie, bod 93 výše, bere zpět pátý důvod své žaloby, kterým tvrdila, že nemožnost vypočítat přesnou částku dotčené podpory brání výkonu povinnosti zajistit navrácení podpory, a že přistoupila k předběžnému provedení článku 2 napadeného rozhodnutí. Za těchto podmínek budou zohledněny pouze argumenty předložené společností France Télécom.

297 Podle ustálené judikatury Komise nemusí v rozhodnutí nařizujícím navrácení protiprávní podpory uvést přesnou výši podpory, která má být navrácena. Požadavky práva Společenství v této oblasti se totiž omezují jednak na to, aby navrácení protiprávně poskytnuté podpory vedlo k obnovení předchozí situace, a jednak na to, aby toto obnovení bylo uskutečněno způsoby stanovenými vnitrostátním právem, aniž uplatnění ustanovení vnitrostátního práva omezilo působnost a účinnost práva Společenství (viz rozsudek Ladbroke Racing v. Komise, bod 184 výše, bod 187 a citovaná judikatura).

298 Postačí tedy konstatovat, že výpočet výše podpory, která má být navrácena, může být s ohledem na údaje uvedené v rozhodnutí proveden bez nadměrných obtíží (rozsudek ze dne 13. července 1988, Francie v. Komise, bod 281 výše, bod 33).

299 Komise se tak může omezit na konstatování povinnosti vrátit dotčenou podporu a ponechat na vnitrostátních orgánech, aby vypočetly přesnou výši podpory, která má být navrácena, zejména jestliže je pro výpočet třeba zohlednit daňové režimy nebo režimy sociálního zabezpečení, jejichž podmínky jsou stanoveny použitelnou vnitrostátní právní úpravou (rozsudky ze dne 12. října 2000, Španělsko v. Komise, bod 281 výše, bod 26, a Ladbroke Racing v. Komise, bod 184 výše, bod 188).

300 Volnost přiznaná Komisi a spočívající v tom, že nemusí uvést přesnou výši podpory, která má být navrácena, však danému orgánu neumožňuje jednat v rozporu se zásadou právní jistoty, která požaduje, aby všechny správní akty s právními účinky byly jasné a přesné, aby se dotčená osoba mohla jednoznačně seznámit se svými právy a povinnostmi, a přijmout v důsledku toho vhodná opatření (rozsudek Langnese-Iglo v. Komise, bod 281 výše, bod 78).

301 V projednávané věci je třeba připomenout, že Komise v bodě 59 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že částka dotčené podpory se nachází mezi 798 miliony a 1,14 miliardy eur. Z toho plyne, že částka 798 milionů eur musí být považována za minimální výši podpory k navrácení, v souladu s článkem 2 napadeného rozhodnutí. Výrok rozhodnutí v oblasti státních podpor je totiž neoddělitelný od jeho odůvodnění, takže musí být v případě potřeby vykládán s ohledem na důvody, které vedly k jeho přijetí. Vzhledem k tomu, že částky představující rozpětí, v němž se nachází výše dotčené podpory, nemají orientační povahu, obsahuje napadené rozhodnutí vhodné ukazatele umožňující Francouzské republice, aby sama bez nadměrných obtíží určila konečnou částku podpory, která má být navrácena (viz v tomto smyslu rozsudek Komise v. Francie, bod 87 výše, body 31 až 40 a citovaná judikatura).

302 Na jedné straně totiž v bodě 42 odůvodnění napadeného rozhodnutí byla dotčená podpora přesně vymezena jako „rozdíl mezi živnostenskou daní skutečně zaplacenou společností France Télécom a živnostenskou daní, která by byla splatná na základě obecného práva od 1. ledna 1994 do 1. ledna 2003“.

303 Na straně druhé v bodech 54 až 60 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla odhady, které jí byly sděleny Francouzskou republikou během správního řízení, a o tyto údaje se opřela za účelem stanovení výše dotčené podpory. Komise tedy právem uvedla, že metoda přibližného stanovení výše dotčené podpory, jako je metoda použitá v projednávané věci, je přípustná, pokud ani členský stát, ani podnik nemohou provést přesný výpočet výhody, z níž měla France Télécom prospěch.

304 Jelikož bylo možné bez nadměrných obtíží provést výpočet výše podpory, která má být navrácena, s ohledem na údaje uvedené v napadeném rozhodnutí, mohla Komise v bodech 59 a 60 odůvodnění uvedeného rozhodnutí uvést, že přesnou částku podpory, která má být navrácena, určí francouzské orgány ve fázi výkonu rozhodnutí.

305 Z toho vyplývá, že je neopodstatněné tvrzení France Télécom, že z důvodu nemožnosti výpočtu výše dotčené podpory by povinnost podporu navrátit byla v rozporu se zásadou právní jistoty. V důsledku toho je třeba zamítnout druhou část čtvrtého žalobního důvodu France Télécom.

8. *K uplatnění pravidel týkajících se promlčení*

Argumenty účastnic řízení

306 Třetím žalobním důvodem Francouzská republika a France Télécom připomínají, že podle článku 15 nařízení č. 659/1999 podléhají pravomoci Komise ve věci navrácení podpory promlčecí lhůtě deseti let a že promlčecí lhůta začíná plynout dnem, kdy je protiprávní podpora poskytnuta příjemci buď jako jednotlivá podpora, nebo v rámci režimu podpor.

307 Jak Francouzská republika, tak France Télécom zpochybňují analýzu Komise, podle které byly dotčené podpory poskytnuty v rámci režimu podpor a podle které je výchozím bodem pro počítání promlčecí lhůty datum, k němuž byla první podpora skutečně vyplacena společnosti France Télécom, tedy 1. ledna 1994.

308 Tvrdí naopak, že v souladu se zásadou právní jistoty, je výchozím bodem lhůty datum, k němuž závazný právní akt zavedl dotčené opatření, tedy 2. července 1990, což je datum, kdy byl vyhlášen a vstoupil v účinnost zákon 90-568, jehož článek 21 stanovil jasně a přesně zvláštní způsoby zdanění France Télécom od roku 1994. Na podporu této teze předkládají šest argumentů.

309 Zaprvé Komise měla za to, že členské státy nesplnily svoji povinnost oznámení nové podpory plynoucí z čl. 88 odst. 3 ES, pokud bez ohledu na jakoukoli platbu přijmou právní závazek ohledně podpory.

310 Zadruhé, rovněž ohledně oznámení nové podpory, potvrdila judikatura praxi Komise (rozsudek Soudu ze dne 14. ledna 2004, Fleuren Compost v. Komise, T-109/01, Recueil, s. II-127, bod 74).

311 Zatřetí skutečnost, že údajná podpora byla poskytována každý rok, neměla vliv na výpočet promlčecí lhůty, neboť nařízení č. 659/1999 neobsahuje žádné pravidlo srovnatelné s pravidlem platným pro trvající protiprávní jednání v oblasti hospodářské soutěže.

312 Začtvrté daňová ustanovení zákona 90-568 nepředstavují režim podpor ve smyslu právní úpravy státních podpor, jelikož se jeho normativní část týká pouze jednoho podniku, byla zavedena jediným státním opatřením, jež samo nebylo před svým zrušením nijak změněno, nevyžadovala žádné pozdější prováděcí opatření a jejím cílem nebylo poskytnout podniku podporu.

313 Zapáté článek 15 nařízení č. 659/1999 stanoví jako počátek promlčecí lhůty datum, kdy byla podpora „udělena“, a nikoli datum, kdy byla „vyplacena“, a to bez ohledu na jazykové znění (například „concedido“ ve španělštině, „granted“ v angličtině, „gewährt“ v němčině, „vienne concesso“ v italštině). Znění článku 15 se krom toho liší od znění článku 14 téhož nařízení, jež začíná počítat úroky počínaje datem, kdy byla podpora „k dispozici“. Zohlednění data, kdy byla podpora udělena, je v zásadě v souladu s rozhodovací praxí Komise [rozhodnutí 2002/14/ES ze dne 12. července 2000, týkající se státní podpory zavedené Francií ve prospěch společnosti Scott Paper SA/Kimberly-Clark (Úř. věst. 2002, L 12, s. 1)] potvrzenou judikaturou Soudu (rozsudek Scott v. Komise, bod 254 výše).

314 Zašesté by teze Komise, podle které je podporu třeba považovat za poskytnutou k datu, ke kterému může být vypočtena, byla zdrojem právní nejistoty, neboť na základě této teorie nelze určit žádné přesné datum.

315 Přitom francouzské orgány a France Télécom tvrdí, že první žádost o informace zaslaná Komisí má datum 28. června 2001, tedy více než deset let po dni 2. července 1990. Vzhledem k tomu, že navrácení dotčené podpory je promlčeno, musí být napadené rozhodnutí zrušeno.

316 V replice Francouzská republika zpochybňuje relevanci judikatury citované Komisí v žalobní odpovědi, jakož i relevanci otázky, zda dotčená podpora byla existující podporou nezávisle na uplatnění článku 15 nařízení č. 659/1999. Francouzské orgány dodávají, že teorie Komise, podle které je třeba v případě režimu podpor rozlišovat datum přijetí právního závazku týkajícího se podpory na jedné straně, a datum, k němuž může být podpora vypočtena na druhé straně, není doložená a nevyplývá z článku 15 nařízení č. 659/1999.

317 Komise tato tvrzení zpochybňuje.

Závěry Tribunálu

318 Podle čl. 15 odst. 1 nařízení č. 659/1999 podléhají pravomoci Komise ve věci navrácení podpory promlčecí lhůtě deseti let.

319 Článek 15 odst. 2 téhož nařízení stanoví:

„Promlčecí lhůta počíná dnem, kdy je protiprávní podpora udělena příjemci buď jako jednotlivá podpora, nebo v rámci režimu podpory. Jakékoli opatření přijaté Komisí nebo členským státem jednajícím na žádost Komise, týkající se protiprávní podpory, přerušuje běh promlčecí lhůty. Každým přerušením počíná lhůta běžet znovu. Promlčecí lhůta se staví po dobu, kdy je rozhodnutí Komise předmětem jednání před Soudním dvorem Evropských společenství."

320 Z výše uvedených ustanovení čl. 15 odst. 2 nařízení č. 659/1999 vyplývá, že počátkem promlčecí lhůty je datum, kdy lze podporu, jejíž navrácení je Komisí nařízeno, považovat za poskytnutou, tedy, pokud poskytnutí podpory závisí na přijetí závazných právních aktů, datum přijetí těchto aktů (rozsudek Fleuren Compost v. Komise, bod 310 výše, bod 74; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Scott v. Komise, bod 254 výše, body 3 a 57).

321 V projednávané věci Francouzská republika a France Télécom mají za to, že závazný právní akt poskytující dotčenou podporu je zákon 90-568 nesoucí datum 2. července 1990. Promlčecí lhůta tedy uplynula dne 1. července 2000 a žádné opatření přijaté Komisí její běh nepřerušilo, neboť první žádost o informace byla zaslaná Francouzské republice dne 28. června 2001.

322 Avšak v bodě 42 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise definovala výhodu představující státní podporu jako „rozdíl mezi živnostenskou daní skutečně zaplacenou společností France Télécom a živnostenskou daní, která by byla splatná na základě obecného práva od 1. ledna 1994 do 1. ledna 2003“. Komise tedy neměla za to, že dotčená podpora byla představována zvláštními daňovými ustanoveními použitelnými na France Télécom, ale nedostatečným zdaněním představujícím rozdíl mezi splátkami živnostenské daně, které by podnik musel odvést, kdyby podléhal dani podle obecného práva, a živnostenskou daní, která mu skutečně byla uložena na základě zvláštních daňových ustanovení, kterým podléhal (viz bod 201 výše).

323 Přitom z roční splatnosti živnostenské daně (viz bod 202 výše) vyplývá, že existence výhody ve prospěch France Télécom závisela každý rok na tom, zda zvláštní daňový režim uloží France Télécom nižší platby živnostenské daně než platby, kterým by podléhala na základě obecného práva. Je třeba konstatovat, že tato otázka sama závisela na okolnostech existujících mimo zvláštní daňový režim, a zejména na úrovni daňové sazby každoročně odhlasované územněsprávními celky, na jejichž území měla France Télécom provozovny.

324 Proto nelze dotčenou podporu považovat za poskytnutou ve smyslu čl. 15 odst. 2 nařízení č. 659/1999 před rokem 1994, neboť až tehdy byly přijaty závazné právní akty umožňující poprvé konstatovat existenci nedostatečného zdanění. V tomto ohledu nelze přijmout tezi žalobkyň, protože by to v případech, kdy právní akt zavádí zvláštní

režim použitelný v budoucnosti, znamenalo, že promlčecí lhůta začíná plynout k datu, k němuž je nemožné stanovit s jistotou, zda zvláštní režim zavádí výhodu, která by mohla být státní podporou.

325 Promlčecí lhůta stanovená v článku 15 nařízení č. 659/1999 tedy dosud neuplynula ke dni 28. června 2001, kdy byla Francouzské republice zaslána žádost o informace. Promlčecí lhůta proto znovu začala k uvedenému datu plynout a ke dni 2. srpna 2004, datu přijetí napadeného rozhodnutí, dosud neuplynula.

326 Z toho vyplývá, že třetí žalobní důvod předložený Francouzskou republikou a společností France Télécom musí být zamítnut.

327 Ze souhrnu výše uvedeného vyplývá, že žádný z žalobních důvodů žalobkyň nelze přijmout, a proto je třeba zamítnout jejich návrhová žádání směřující ke zrušení napadeného rozhodnutí.

K nákladům řízení

328 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Francouzská republika a společnost France Télécom neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (třetí senát)

rozhodl takto:

1) Žaloby se zamítají.

2) Francouzské republice a společnosti France Télécom SA se ukládá náhrada nákladů řízení.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 30. listopadu 2009.

Podpisy.

Obsah

Právní rámec . . . . . II - 4324

1. Pravidla týkající se státních podpor . . . . . II - 4324

2. Pravidla týkající se přijímání rozhodnutí Komisí . . . . . II - 4329

Skutkový základ sporu . . . . . II - 4331

1. Založení společnosti France Télécom . . . . . II - 4331

2. Podřízení společnosti France Télécom živnostenské dani . . . . . II - 4332

Obecný režim živnostenské daně . . . . . II - 4332

Pravidla týkající se společnosti France Télécom . . . . . II - 4334

Zásada zdanění všeobecnými daněmi . . . . . II - 4334

Paušální odvod . . . . . II - 4334

Zvláštní daňový režim . . . . . II - 4335

3. Správní řízení . . . . . II - 4336

4. Napadené rozhodnutí . . . . . II - 4339

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení . . . . . II - 4348

Právní otázky . . . . . II - 4351

1. Shrnutí důvodů směřujících ke zrušení . . . . . II - 4351

2. K dodržení pravidel pro přijímání rozhodnutí Komise . . . . . II - 4352

Argumenty účastnic řízení . . . . . II - 4352

Závěry Tribunálu . . . . . II - 4355

3. K dodržení práva Francouzské republiky na obhajobu . . . . . II - 4360

Argumenty účastnic řízení . . . . . II - 4360

Závěry Tribunálu . . . . . II - 4361

4. K dodržení procesních práv společnosti France Télécom . . . . . II - 4364

Argumenty účastnic řízení . . . . . II - 4364

Závěry Tribunálu . . . . . II - 4365

5. K existenci státní podpory . . . . . II - 4367

Argumenty účastnic řízení . . . . . II - 4367

K existenci odůvodnění týkajících se obecné struktury daňového systému . . . . . II - 4367

K povaze paušálního odvodu . . . . . II - 4368

K nedělitelnosti daňového režimu uplatňovaného na France Télécom v období 1991–2002 . . . . . II - 4371

K nezbytnosti provedení kompenzace . . . . . II - 4372

Závěry Tribunálu . . . . . II - 4376

K existenci výhody . . . . . II - 4376

– K možnosti přezkumu zvláštního daňového režimu nezávisle na paušálním odvodu . . . . . II - 4378

– K možnosti kompenzace . . . . . II - 4380

– K existenci nedostatečného zdanění . . . . . II - 4383

K odůvodnění prostřednictvím koherence daňového systému . . . . . II - 4385

6. K uplatnění zásady ochrany legitimního očekávání . . . . . II - 4389

Argumenty účastnic řízení . . . . . II - 4389

Závěry Tribunálu . . . . . II - 4393

7. K možnosti nařídit navrácení podpory v neurčité výši a k dodržování zásady právní jistoty II - 4399

Argumenty účastnic řízení . . . . . II - 4399

Závěry Tribunálu . . . . . II - 4403

8. K uplatnění pravidel týkajících se promlčení . . . . . II - 4405

Argumenty účastnic řízení . . . . . II - 4405

Závěry Tribunálu . . . . . II - 4408

K nákladům řízení . . . . . II - 4410